

INHOLD

Acties voor een Wandelwet

Sierra Nevada: niet in(ter)trek

Niet lullen maar lopen (in de stijl van Bordewijk)

Nemoleden worden actiever

Milo Anstadt gast in Pools Café over Joden en Polen – 29 okt.

**Het Mirakel van Amsterdam in het Wandelcafé – 11 maart
Loop de Stille Omgang - 12 maart**

**Wandelprogramma herfst/winter
Nemoland Polen de hele herfst en winter open voor gasten
Snel boeken!**

- * Avondwandeling edelherten 2 okt.
- * Kerstweek Wijlre 23-28 dec.
- * Oud/Nieuwweek Wijlre 28 dec-2 jan
- * Oud/Nieuwweek Monschau 28 dec-2 jan

Nog enkele plaatsen!

- * Weekend Schiermonnikoog 8 - 10 okt
- * Cultuurreis Nemoland Polen 16 - 24 okt

Internet

NEMO

homepage: www.struinen.nl

behoud van voetpaden: www.voetpaden.nl

Nemoland Polen: www.nemoland.org

DE WANDELWERELD

wandelnieuws en informatie: www.tweevoeter.nl

wandelroutes: www.wandelzoekpagina.nl

Meldpunt Wandelen (Wandelplatform):

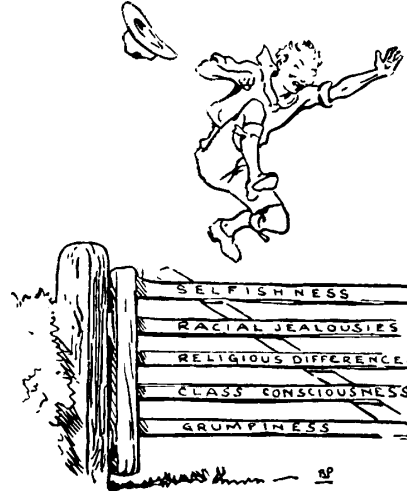
www.wandelnet.nl

regionale belangenbehartiging: www.tevoet.n

wandelen met anderen: www.wandelpool.nl

algemene startpagina: www.wandel.pagina.nl

ENGELSE WET LEGT ZWERFRECHT VAST

WANDELAARS EISEN HET RECHT OM TE STRUINEN!

Beeld Domela Nieuwenhuis
naast het Nemokantoor (Westerpark)

OM DE VRIJHEID VAN DE WANDELAAR

NEMO - VERENIGING VAN VRIJE WANDELAARS

organiseert wandelingen en komt op voor het behoud en de toegankelijkheid van voetpaden

Nemo-kantoor Amsterdam: geopend van maandag t/m vrijdag 09.00-17.00 uur (woensdag gesloten)

Westerpark 2 • 1013 RR Amsterdam • tel/ fax: 020 6817013 • e-mail: nemo@pz.nl • internet: www.struinen.nl • giro: 527317

Nemoland Polen • Kopaniec-Miedzylesie 5 • 58-512 Stara Kamienica • Polen • info@nemoland.org • www.nemoland.org

KORTE BERICHTEN

Nemo-leden steeds actiever

Steeds meer Nemoleden laten merken dat ze graag betrokken zijn bij de verenigingsactiviteiten en iets willen doen voor Nemo. We zijn tenslotte een vereniging, en geen reisbureau. Er is al een grote groep actieve vrijwilligers die de vereniging op de been houden: de chauffeurs, de wandelbegeleiders, de vrijwilligers op het kantoor en regelmatig stagiaires. Maar ook zijn er leden die hun eigen huis/tuin open stellen als startpunt van de wandeling. Dat is altijd een extra attractie! Soms zelfs begeleid door accordeonmuziek (in Delft), of met glühwein.

De jaarlijkse kerstwandeling begint en eindigt traditiegetrouw bij een biologische boer in Barneveld. Ook hebben we vaste adressen in Nunspeet en Marken. Op 5 december biedt Kees de Jong een aan om bij hem koffie te drinken en zijn zelfgemaakte soep te komen eten. Hij is kunstenaar en laat ook zijn eigen werk zien. Ook worden er steeds vaker wandelingen georganiseerd door leden zelf, zoals Alies dat alweer vele jaren doet met openbaar vervoerwandelingen op zaterdag. Op 17 oktober loopt Ernst zijn favoriete wandeling rondom Amsterdam. En Bert organiseert op 2 januari een winterse wandeling langs het Gein.

Organiseer een wandeling!

Heb je een idee voor een onbekende en aantrekkelijke route, weet je veel over een bepaalde streek, wil je zelf een wandeling organiseren, of is je huis een prima startpunt (resp. soeppunt) van een wandeling: bel of mail Nemo!

Koester de chauffeur!

Op een zondagwandeling is het niet leuk als de vrijwillige chauffeur ook nog eens de koffiespullen moet klaarzetten en opruimen, en in de soep moet roeren! Nee, hij/zij moet gekoesterd worden, want zonder chauffeur rijdt de bus niet en loopt de wandeling niet goed! Dus geef hem/haar een kop koffie/soep i.p.v. af te wachten tot de koffie ingeschonken wordt, eigenlijk is iedere wandelaar ook vrijwilliger op zo'n dag. Het is een samenloop.

Zelfwerkzaamheid

Alle Nemo-activiteiten (dagwandelingen, weekends, weken, Nemoland) zijn gebaseerd op de zelfwerkzaamheid en betrokkenheid van de deelnemers. Het is een zware klus voor de begeleider om alle activiteiten te managen. Maar als iedereen bijdraagt, en zelf initiatief neemt om iets te doen dan zijn er niet eens meer begeleiders nodig. Nemo zorgt voor de faciliteiten en de organisatie, de deelnemers doen de rest!

Het ondefinieerbare Nemo-gevoel...

Veel leden ontvangen bij deze Vrije Wandelaar een accept-giro met het dringende verzoek om lid te blijven van Nemo. Elk jaar is het weer een dilemma: "waarom zou ik lid blijven; ik loop te weinig mee, ik ben al lid van (vul maar in), ik moet op mijn geld letten." Toch zijn er geldige redenen om lid te blijven. Nemo is een onmogelijke vereniging, die opkomt voor struinmogelijkheden en kwetsbare onverharde paden in Nederland. Nemo brengt haar ideeën ook in praktijk in Polen, waar ze veel grotere problemen tegenkomt dan ooit in Nederland. Nemo is een wegwijzer naar Niemandland, een fantastische wereld waarbij het struinen een metafoor is voor ontdekkingsreizen naar de achterkant van het landschap. En Nemo organiseert nog steeds dagwandelingen, weekends en weken, die meer bieden dan alleen een route en een gids. Het ondefinieerbare Nemo-gevoel. Wil je dat gevoel houden, en wil je dat Nemo doorgroeit als vereniging en werkorganisatie en wil je voorkomen dat Nemo weggesaneerd wordt door botte overheden en de grote instituten:

BLIJF LID!

Ingezonden oproep

Kees de Jong doet een oproep aan Nemoleden om meer betrokkenheid te tonen, en geeft zelf het goede voorbeeld door zijn schilderswerkplaats als startpunt van de wandeling op 5 december aan te bieden, inclusief (vegetarische) soep!

Deze oproep dankt haar bestaan aan een gesprek tijdens een van de Nemo zondagwandelingen. Iemand vroeg of er niet wat meer kon worden gedaan met de aanwezige betrokkenheid en misschien zelfs wel talenten die her en der bij veel medewandelaars een sluimerend bestaan leiden. Dat hoeft echt niet te gaan om een grote inzet of Kunst met een grote K, integendeel zelfs. Het kan zijn dat iemand het gewoon eens aardig lijkt om een wandeling van het eigen huis te laten beginnen, of een gedicht voor te lezen onder de soep, of misschien zelf wel eens soep te maken. En elke betrokkenheid kan rekenen op een warm applaus, was de conclusie.

De schrijver van deze brief heeft zich graag laten overhalen zoiets eens te organiseren, temeer omdat ik veel aan Nemo te danken heb. Het toeval wil dat op 5 december er een wandeling gepland was vlakbij mijn schilderwerkplaats, en ik daardoor de gelegenheid krijg iets terug te doen voor de mensen die mijn aanwezigheid hebben geaccepteerd. Ik toon een 50-tal schilderijen en tekeningen, en misschien kan ik iets leren van de kritieken, want de mens is nooit af en dat hoop ik zo te houden. Ook wil ik graag mijn alom geprezen vegetarische soep op jullie uitproberen. Hartelijk welkom dus, met dank aan Mathilde en Vincent die mijn initiatief waardevol genoeg vonden om het onder de aandacht te brengen. Maar dan wel met het uitgangspunt: doet men iets heel leuk, en doe je weinig of niets, dan ben je zeker niet minder leuk. En mocht je het een of ander in de aanbieding hebben, dan kun je dat opgeven bij Mathilde of Vincent, en bij de planning van wandelingen kan men er dan rekening mee houden.

Kees de Jong

Overleden

Daysie Horlings, partner van Hans Griethuysen. Daysie was al lange tijd lid van Nemo en in oktober 2003 deelnemer van de cultuur/wandelreis in Polen. Nemo wenst de familie veel sterkte.

Geboren

Pauline Vis heeft een dochter: Aster. Geboren op 14 juli 2004. Pauline is Nemo-lid van het eerste uur en ex-bestuurslid. Van harte gefeliciteerd!

Vrijwilligers gezocht!

- wandelbegeleider voor zondag- en/of zaterdagwandelingen met rijbewijs
- troubleshooter/vraagbaak voor hardware/softwareproblemen op de computer
- vormgever/DTP
- hulp bij mailings op kantoor

Wil je Nemoland in Polen ondersteunen?

Zonder ondersteuning zijn de plannen voor 2005 niet mogelijk; bijv. de bouwplannen voor een nieuwe sanitaire ruimte en de restauratie van de Molenschuur als activiteitencentrum. Je kunt op veel manieren participeren in Nemoland: als donateur, obligatiehouder, certificaathouder of natuurlijk door het bieden van praktische steun als actieve gast of vrijwillige medewerker.

Poolse specialiteiten te koop

Zelfgemaakte bessen/pruimenjam € 2
Schapenvacht van biologische schapen: formaat 1.30 bij 85 cm. € 40
Rond Nemoland wordt vooral veel agaats gevonden. Polen is het land waar barnsteen vandaan komt.
Kettingen van barnsteen: v.a. € 23
Ring van agaats, malachiet of barnsteen: v.a. € 12
Voor informatie en bestellingen bel of mail Mathilde op het Nemokantoor.

Weihnachts-Oratorium met korting voor Nemoleden

De Amsterdamse Bachvereniging bestaat dit jaar 35 jaar en geeft daarom een week voor Kerst zaterdagavond 18 december 2004 een jubileum-concert in de Obrechtkerk aan de J. Obrechtstraat achter het Concertgebouw met een uitvoering van het Weihnachts-Oratorium van Johann Sebastian Bach. Maar liefst 5 Nemo-leden zijn lid van dit koor! Mathilde Andriessen (sopraan), Sietske de Jong (alt), Saskia Lieuwen (alt), Anton Broerse (bas), Anita van der Weg (alt).

De ABV is een amateur-koor van niveau met ongeveer 70 leden, die wekelijks repeteren onder leiding van hun vaste dirigent Rob Koolemans Beijnen. De uitvoering wordt gegeven met orkest en solisten. Wij zouden het bijzonder plezierig vinden als veel muzikminnende Nemo-leden ons concert komen bezoeken. Speciaal voor Nemo-leden geldt daarom een korting van 2 euro per kaartje! Inlichtingen en aanmeldingen bij: Anton Broerse werk: 552 4531 privé: 697 02 59

Soortenlijst Nemo

vogelexcursie

Wandeling 27 juni 2004 duinen bij Egmond en Castricum.
Heggemus Karekiet Tuinfluiter Turkse Tortel Zwartkopje Houtduif Mantelmeeuw Kievit Stormmeeuw Groenpootruiter Zilvermeeuw Visdiefje Kokmeeuw Bosrietzanger Braamsluiper Knobbelzwaan Bergeend Fazant Ringmus Gierzwaluw Boerenzwaluw Koekoek Veldleeuwerik Koolmees Rietgors Dodaars Fuut Purperreiger Blauwe reiger Graspieper Boompieper Grasmus Meerkoet Wilde eend Kuifeend Aalscholver Huismus Spreeuw Merel Ekster Scholekster Kwikstaart Kleine plevier Zwarte kraai Kauw Roodborstje Vink Kneu Fitis Tjiftjaf Winterkoning Buizerd Nachtegaal Torenvalk Boomvalk Rietzanger 56 soorten!

Feiko van de Veen

De Vrije Wandelaar zoekt gast-redacteuren

Beschrijf je Onland-ervaringen!

Onland staat voor de randgebieden in de stedelijke en landelijke omgeving die niet benoemd, toegankelijk of gelegaliseerd zijn. Ze staan niet op kaarten en niet in bestemmingsplannen en wandelgidsen. Het is restland, land in een planologisch vacuüm. Tussenland. Het zijn de rafelranden van de stad, no-go-area's, de rommelige gebiedjes aan de onderkant en achterkant van het (stads)landschap. Soms zijn deze marginale gebiedjes extreem vervuild, broedplaatsen van stadsnomaden of schimmige bedrijventerreintjes. Maar ook de plaatsen waar het volgens verhalen altijd spookte, waar mensen op verdachte wijze verongelukt of verdronken zijn. De brave burger en recreatieve wandelaar mijden deze gebieden als de pest. Sommige mensen worden er juist door aangetrokken. Waar ligt ONLAND? Kun je Onland benaderen door vrij te struinen, met je onkruid- en vlinderboek of alleen met een ladder en koevoet? Moeten ze niet verdwijnen, ingepolderd, verpakt, bewegwijzerd of ge(re)integreerd worden? Of zit Onland gewoon tussen je oren, in je eigen huis/slaapkamer? Bestaat er een wandelgids voor Onland?

Schrijf het op voor de Vrije Wandelaar, vóór ca 20 oktober!

Mailen naar peter@pz.nl, of opsturen naar het Nemokantoor. Tip: schrijf svp beeldend en helder met korte zinnen, geef je verhaal een duidelijke structuur. Illustraties of tekeningen zijn ook welkom.

BEREN OP ONS PAD?*Mathilde Andriessen***Hoe ging het verder met de beren op ons pad?**

In de vorige Vrije Wandelaar het alarmerende verhaal over twee grote dikke bruine beren op ons pad. Een Nederlandse en een Poolse. Het voortbestaan van Nemo werd bedreigd door de afschaffing van de ID/regeling (melkertbanen) en de mijnbouwplannen rond Nemoland in Polen. De Nederlandse beer is even terug naar z'n hok in Artis! De gemeente Amsterdam heeft voorlopig het voortbestaan van ID-regeling gewaarborgd. Dus we kunnen weer ademhalen en weer vooruit met onze activiteiten. Wel zullen we alle zeilen moeten bijzetten om over een jaar zelfstandig te kunnen draaien. Net als honderden andere verenigingen in Nederland, zal Nemo een groter beroep doen op de betrokkenheid van de leden. Daarbij zal het aanbod van nieuwe producten en diensten meer gericht zijn om leden te werven en te behouden.

Maar er is ook een Poolse beer die gromt en bromt, en angstaanjagend gegroeid is: de mijnbouwfirma met vernietigende plannen voor Nemoland. In het voorjaar leek het er rooskleuriger uit te zien omdat de lokale en de provinciale overheden besloten om de mijnbouwplannen af te wijzen. Maar opeens is daar de Minister van "milieubescherming" in Warschau. Die heeft andere belangen en heeft gezegd wel voor deze mijnbouw te zijn. Het grote geld dus. Hebben we nog een kans? We zijn natuurlijk doorbijters en gaan zeker door met de strijd. Het lijkt onwaarschijnlijk dat de minister kan inbreken in een democratisch proces.

Afgelopen winter werden er trouwens vlakbij ons huis, echte berensporen aangetroffen door enkele wandelaars.... Biologen uit Polen achten het onwaarschijnlijk, maar de sporen op de foto lieten geen andere keus. De echte beren komen dus ook dichterbij!

DODE WANDELAARS LATEN SPOREN NA**Sierra Nevada: niet meer in(ter)trek**

De bevroeringsdood van drie Intertrek-wandelaars op de Sierra Nevada heeft diepe indruk gemaakt in de reiswereld. Maar het ongeval heeft niet geleid tot de alom gewenste opheldering. De reisleader is vrijgepleit van schuld en de aansprakelijkheid van Intertrek is nog steeds niet vastgesteld. De ouders van één slachtoffer hebben aangekondigd een juridische procedure aan te spannen. De twee vrouwen die eerder afhaakten werken nu mee aan een filmproductie. Een andere overlevende maakte met Nova een reportage, en zegt voor zichzelf alles verwerkt te hebben. De andere betrokkenen zwijgen in alle talen. Piet Boorsma van Intertrek komt met formele nietszeggende verklaringen, en neemt geen enkele verantwoordelijkheid. Ook de Internetsite van Intertrek zwijgt over de dood van drie klanten. De informatie over de reis naar de Sierra Nevada "is tijdelijk niet beschikbaar", maar de pagina met toelichting bestaat niet meer. De vele bijdragen over de kwestie in het gastenboek zijn verwijderd. Geen nagedachtenis aan de overledenen, geen verwijzingen naar de fatale reis. De wandelaars zijn dood, lang leve de wandelaars. Er zijn genoeg andere reizen...

Er blijven echter nog veel vragen over, en na de laatste Nova-reportage blijft een bittere nasmaak hangen. Hoe kon een groep van ca 14 mensen (wandelaars en hulpverleners) twee mensen achterlaten in de sneeuw? Waarom had Intertrek niet de vereiste vergunning voor het betreffende gebied in de Sierra Nevada en stuurde het reisbureau een niet-gekwalificeerde gids, zonder ervaring? Waarom checkte de reisleader niet grondig de weerberichten en de kleding van de deelnemers vooraf? Hoe ontstond het besluit om door te lopen toen het weer slechter werd? Wie is verantwoordelijk voor het besluit de twee wandelaars voor dood achter te laten? Wat is de aansprakelijkheid van Intertrek? Wat doet Intertrek (en andere reisorganisaties) om dit soort drama's in de toekomst te voorkomen?

Zolang er geen opheldering is, lijkt het erop dat de reisleader gefaald heeft door de slechte voorbereiding van de tocht en het verlies van de regie later in de bergen. Het lijkt erop dat de groep bestond uit zelfbewuste en individualistische typen, met weinig groepsolidariteit. Het lijkt erop dat Intertrek elke soort van aansprakelijkheid - en dus betrokkenheid-ontvlucht. Het lijkt erop dat de reiswereld gesplitst is in een professionele tak met vergunningen, draaiboeken en vaste afspraken over verantwoordelijkheden (de wet van de bergen); en de niet-professionele tak met niet-gekwalificeerde gidsen. Het lijkt erop dat de wandelaar als kritische en prijsbewuste consument steeds hogere eisen stelt en dat daarbij de wandelgroep (incl. gids) dient om het eigen belang voorop te stellen. En het lijkt erop dat het een oer-Hollandse gewoonte is om rampen aan het slechte weer te wijten. Ook in dit geval wordt de vreselijke dood van drie wandelaars geweten aan rampzalig weer en overmacht. Het komt niet overtuigend over.

Peter Spruijt

NIET LULLEN MAAR LOPEN*Paul Hesp (met excuses aan Bordewijk)***Gestaalde kaders**

Beenhakker's denken was hoekig en nors. De lucht was grauw, rauw. De wind stootte onder de gordel, besprong hem als een natte eskimohond. Beenhakker moest even knokken. Gevechtkontakt. Hij wist ongeveer waar hij heen ging. De kompasnaald slingerde rond noordnoord-oost.

Hij bereikte de vallei door een kloof waar de wind kolkte. Een vormloze laagte in de mist, keien onder de voet, een enkele kreupele den. Kleine groepen bergsporters fladderden hier en daar. Vaag grijs drie wanden van steen. De vierde wand had torens van granietblokken, als een rottend gebit. Een paar loodrechte strepen groen waar het gebit kwijlde. Grauw tegen het grauw van de wand een oude hut. Op de drempel stond Bikkel. Zijn gierenklauw bood geen druk, maar een stuk papier. 'Dit zijn je klanten. Ik moet je wat zeggen. Loop maar mee. Ze wachten in Inchnadamph.'

Ze gingen in hoog tempo langs een modderspoor een bergrug op. Het woei vervaarlijk. Er kwamen wandelaars omlaag, groetend zonder hoffelijkheid, zoals wandelaars groeten. Bikkel zei, wijzend naar de volgende vallei: 'Je eerste klanten zijn een unieke verzameling. Zoiets heb ik nog nooit bij elkaar gehad. Je voorganger heeft het opgegeven. Ik maak je maar attent. Begrijp je?' Hij had al zo'n beetje een idee. 'De tijd is voorbij van gemoedelijk slenteren, van gekeuvel. Dit geslacht is zo soft als de pest. Je moet durven teruggrijpen op het oude systeem van doordouwen en afmatten. Niet lullen maar lopen – dat is mijn filosofie. Je klanten zijn daar beneden, op coördinaat 258219. In theorie tenminste. Tot vanavond.' Bikkel verdween in de nevels waar de rug elleboogde.

Beenhakker liep ongehaast, blanco het terrein waarnemend, het dal in door de druilregen. Onder het afdak van een hotelingang zag hij een slordige kluit rugzakken. Hij voelde wat hem te wachten stond: een kudde.

De kudde

De halfduistere lobby had een groezelig tapijt in koortsdroomkleuren. Aan de wand de onvermijdelijke dode adel en paarden. Een hoek met lompe meubels diende als stal voor de kudde. Ze werd er juist gevoederd, onder genoeglijk geknor. Beenhakker liep naar het raam, staarde een tijd naar het druilen. Eindelijk draaide hij zich om en stond daar zwijgend, grijnzend, een halo van somber licht om zich. Het geknor verstomde. Hij haalde de lijst tevoorschijn, begon namen af te haken met felle halen van zijn balpen: 'Baba – Calixto Leidenfrost – Gürkök – Hfaiedh - Kabaretti-Nemtzeanu...'

Wat een namen, dacht hij. En wat een konten. Het antwoord 'Ja' kwam aarzelend, de kudde begreep dat ze de warme stal ging verlaten. '...Mathichiparampil – Ndam – Puff – Rinnetmäki - Vo – Zott Chuecas.'

Hij vouwde het papier bedachtzaam op, stak het in een borstzak, knoopte die zorgvuldig toe. 'Dat jullie hier koffie zitten te lurken in plaats van naar het afgesproken kaartcoördinaat te lopen beschouw ik niet als truttigheid. Jullie zijn volwassen. Maar jullie willen een leider. Er zal daarom geleden worden, deze hele vakantie.' Hij zweeg, keek proevend rond. Het was drukkend stil. Langzaam overwon een vette arm de zwaartekracht. 'Meneer, is het pad gemarkeerd?', loeide een nijlpaard. Beenhakker was niet op zoveel onkunde voorbereid. 'De Hooglanden zijn een heel eind van het Wienerwald, Ndam, dat zou teveel verf kosten'. 'Is er een café voor de lunch?' 'Doen ze hier niet aan.' 'En als het blijft regenen?' 'Als je niet ophoudt met zaniken kun je direct naar huis, Ndam. En nu naar buiten allemaal, daar horen wij de wielewaal'.

'Er was een rafelige neveldeken over de moors gezakt, waaruit het nog wat drupte.'

Een landweg voerde langs een woeste stroom, bruin van het veen. Het geknor, eerst voorzichtig, hernam op volle kracht. Iemand kwekte in een mobieltje. Een korte blik op zijn kompas en Beenhakker stak haaks de kniehoge hei in. Hij priemde een vinger naar een dor wezen. Onder schraal gewas, paleobotanisch wellicht van waarde, schemerde een doodsbleke schedel. 'Jij loopt achteraan; zorg dat de club in dit terrein bij elkaar blijft.' 'Wos soi des, ka Markierung, ka Weg, nix - des derf net saan!' mompelde de mummie. Beenhakker hoorde het niet. Hij luisterde naar het schuren van de hei langs zijn gamaschen. 'Weer thuis', dacht hij. Achter hem werd het stil.

Grossier in afknippen

Graniet was de harde oermoeder van dit land. Ronde vormen tot aan de horizon, maar nergens troost. Voeding bood het graniet nauwelijks. Op een korst zuur veen groeide hei, de kameel onder de planten, en het oergewas der varens. Soms deed de natuur concessies: een plek schraal gras, wat knoestige dennen of gebochelde berken. Naar het westen overheerste zandsteen, even onvruchtbaar maar zwakker, bizar geërodeerd, gebeenten van steen oprijzend uit zompen. Beenhakker kreeg er nooit genoeg van. Niet de barokke weelde van een loofbos hier, geen zoet geurende bloemenweiden, geen beschutting van heggen eeuwenlang gemanicurd door mensenhand, maar de natuur van de eerste scheppingsdagen, land en water nauwelijks gescheiden, het paradijs iets waar God nog over moest nadenken.

Gigantische grauwe wolken, armada's van luchtpiraten, zeilden over de versteende zee.'

Kampend tegen de snijdende wind bereikten ze een bergrug. De wereld was hier niets dan grauwe rots in een grauwe oneindigheid; het kompas wees de weg.'

De kudde sjokte bergopwaarts, wadend door hei en borsthoge varens. Hogerop doorsneden zwarte veengeulen met kniediepe modder de moors. Het waden werd afgewisseld door springen. Hij bleef tempo houden. 'Bikkel & Beenhakker, Grossiers in Afknijpen', dacht hij grimmig. 'A Waunsinn', rochelde de mummie op de achtergrond. Boven de geulen werd het terrein rotsachtiger. Ze kruisten een bulldozerlitteken, een tentakel uit de vallei, waar Beenhakker een paar strompelaars terugstuurde, de mummie inclusief. Daarna verdwenen ze in de wolken. Kampend tegen de snijdende wind bereikten ze een bergrug. De wereld was hier niets dan grauwe rots in een grauwe oneindigheid; het kompas wees de weg. Soms kwamen ze bergsporters tegen, eenlingen meest. Ze deinden als gruijzig ijs over de lange golven van de rug, gedragen door machtige kuiten. Uit hun blik sprak de kantigheid hunner gedachten. Ergens in het niets hield hij lunchpauze, in de luwte van wat rotsblokken. Er verscheen een mat wit schijfje in het

grijs. De wolken kregen rafelige gaten, er was uitzicht op meer rots. Gepraat werd er weinig.

Laat in de middag begon de weg terug, van rots via veengeulen naar varens en hei. Het restant kwam aardig mee, hij zou nog wat van ze maken. Lager ging het door moerassige weiden aan de meanders van een traag water. Een voetbrug, een modderig veepad door een jungle van voddige elzen, dan ineens het asfalt van een dorpsstraat. 'Heb ik daarvoor mijn schoenen gepoetst?!', loeide het nijlpaard. Er werd gegrinnikt, een goed teken. Beenhakker verbeet zijn eigen lach: hij voelde in Ndam de kiem van muiterij. Hij kauwde tweemaal dreigend. 'Ik draag Shadrack Ndam aan het bestuur voor...' Hij wachtte, peuterde veen vanachter een vingernagel. '...om uit de Club verwijderd te worden.' Het was heel stil. De bus gromde om de hoek. Er brak een voorzichtig rumoeren uit terwijl de kudde instapte. Beenhakker hoorde het niet. Hij liep naar de kroeg in Kylesku. Bikkel zat er achter een Laphroaig. Ze zeiden weinig, hadden het niet nodig. Beenhakker kon vier uitvallers melden. Niet kwaad voor een eerste tocht.

De personages in dit verhaal zijn fictief. Enige overeenkomst met bestaande namen berusten puur op toeval. Andere overeenkomsten zijn louter toevallig.
(Paul Hesp)

NEMO WANDELCAFE IN DE HAL VAN HET NEMOKANTOOR VRIJDAG 11 MRT
dialezing Vincent Rottier over het Mirakel van Amsterdam en de Stille Omgang
De avond geldt als inleiding en als voorbereiding op het lopen van de Stille Omgang
zaterdagavond 24.00 uur vanaf het Spui, Amsterdam

HET MIRAKEL VAN AMSTERDAM

Elk jaar lopen duizenden mensen in Amsterdam 's nachts de Stille Omgang. Zij lopen dezelfde route als de middeleeuwse processie, die vanaf de 14e eeuw tot de Reformatie in 1578 door de stad trok om het wonder te gedenken, waarmee Amsterdam een belangrijke pelgrimsstad was geworden. In de 19e eeuw werd deze traditie weer opgevat. Omdat de Protestanten zich heftig verzetten tegen het herleven van katholieke gebruiken, ontstond een stille omgang midden in de nacht die elk jaar in januari werd gelopen door een groeiend aantal devote deelnemers. Uit rancune tegen deze opleving werd de Heilige Stede (op de plek van de Nieuwezijdskapel, tussen Kalverstraat en Rokin) door de Hervormde Gemeente gesloopt. Deze kapel was in de 15e eeuw gebouwd op de plek van het wonder en werd het centrum van alle devotie.

Het oudste verslag van het wonder dateert van 1378 en klinkt als volgt:

In Amsterdam, gelegen binnen het bisdom Utrecht, was een man zwaar ziek en vreesde te sterven. Om hem de laatste sacramenten toe te dienen werd een priester geroepen. Deze gaf hem na de biecht het heilig sacrament van de eucharistie. Echter na het eten van de geconsacreerde hostie kon de zieke een braakneiging niet

onderdrukken. Hij ging naar de brandende haard van zijn kamer en braakte daarin het sacrament uit. Daarop bleek dat de zieke niet alleen de hostie onbeschadigd had uitgebraakt, maar dat bovendien het brood niet door het hoog opvlammende vuur werd aangetast.

De heilige wandelroute

De grootste stimulans tot de hernieuwde ontwikkeling van de Amsterdamse Mirakelverering kwam tot stand nadat een zekere Joseph Lousbergh een geschrift ontdekte waarop de route van de middeleeuwse Mirakelprocessies stond beschreven. Samen met zijn vriend Carel Elsenburg besloot hij in 1881 die route weer devotioneel na te lopen. Het idee sloeg aan en binnen enkele jaren groeide dit privé initiatief uit tot een snel groeiende beweging. Spoedig kwamen ook steeds meer katholieken van buiten Amsterdam om deel te nemen aan de jaarlijkse Stille Omgang. In de laatste jaren lopen steeds meer niet-katholieken mee, mensen die zich op persoonlijke wijze aangetrokken voelen door het mysterie van de pelgrimsroute. Daarom organiseert Nemo de Wandelcafé-avond over het Mirakel en wandelen we de Stille Omgang..

OM DE VRIJHEID VAN DE WANDELAAR

Engelse wet legt zwerfrecht vast: *THE RIGHT TO ROAM*

In Nederland: wandelaars rechteloos, wandelloobby machteloos, asfaltlobby mateloos

Na bijna een eeuw actievoeren heeft de Britse Ramblers' Association bereikt dat op 19 september 2004 een nieuwe wet in werking treedt die in Groot Brittannië het recht van overpad en het recht om te struinen definitief vastlegt. Duizenden Britse wandelaars trokken door wandelgebieden die altijd gesloten waren geweest. Een grote overwinning voor de onvermoeibare Britse wandelloobby. Hoewel wandelen in ons land mateloos populair is, zijn de rechten voor de wandelaar nergens zo slecht geregeld als in Nederland:

- 1. Er is geen enkele wet die de specifieke belangen van wandelaars en voetpaden regelt en beschermt terwijl vrijwel elke Nederlander wandelt.
- 2. De Wegenwet die de openbaarheid van voetpaden moet vastleggen, wordt door gemeenten en provincies niet gehandhaafd. Wegenleggers worden nauwelijks meer bijgehouden.
- 3. Ruimtelijke ordeningsplannen hebben onvoldoende juridische status om voetpadennetwerken aan te leggen en te beschermen.
- 4. Elk jaar verdwijnen vele kilometers onverharde voetpaden en worden paden onterecht afgesloten of geasfalteerd. Ook door grote projecten zoals de Betuwelijn en de HSL verdwijnen veel voetpaden.
- 5. Grote gebieden in Nederland die geschikt zijn om te zwerwen en struinen zijn ontoegankelijk; bijv. de uiterwaarden en de vele dijken.
- 6. Veel natuurgebieden zijn beperkt toegankelijk door zonering, bepaalde openingstijden, lidmaatschappen, ontbreken van doorgaande wandelmogelijkheden
- 7. Wandelaars moeten veel paden op hinderlijke wijze delen met gemotoriseerd verkeer en mountainbikes.
- 8. Nederland wordt opgedeeld in recreatiegebieden, natuurparken, steden en industriële landschappen. De zwerver/struiner wordt alleen nog getolereerd als recreant, natuurbelever (met de boswachter op stap) en paaltjesloper.
- 9. De bio-industrie verjaagt de wandelaar uit het landschap uit de angst voor de ziekten die zij zelf veroorzaakt (en gaat veroorzaken).
- 10. Het huidige kabinetsbeleid tast de kwaliteit van de groene ruimte -en dus de voetpaden- direct aan.

Naar een nieuwe wandelwet in Nederland

De nieuwe Engelse wandelwet is voor de vereniging Nemo aanleiding om dit najaar een campagne te voeren voor een Nederlandse wandelwet. Een nieuwe wandelwet moet:

- 1. Het recht van overpad en struinen vastleggen.
- 2. De juridische status van onverharde voetpaden vastleggen en beschermen.
- 3. De aanleg van voetpadennetwerken faciliteren en realiseren.
- 4. Knelpunten oplossen en illegaal afgesloten voetpaden herstellen.
- 5. Bescherming bieden tegen oprukkende bouwondernemers, wegenbouwers en hun politici.

Nemo komt op voor een nieuwe wandelwet door:

- 1. Acties voor een nieuwe wandelwet en het daarin integreren van een verbeterde Wegenwet.
- 2. Het organiseren van protestwandelingen (en overtredingen) over bedreigde en onterecht afgesloten voetpaden.
- 3. Het voeren van juridische procedures om paden open te krijgen.
- 4. Het aanbieden van een initiatiefwet aan de Tweede Kamer.

Nederlandse wandelaars rechteloos

In Nederland is geen enkele wet die het belang van wandelaars regelt en hebben wandelaars geen rechten. Op privé-terreinen en in natuurgebieden worden wandelaars formeel gedoogd, en het gedoogbeleid kan elk moment worden ingetrokken. De enige wet die de juridische status van voetpaden regelt en waarop de wandelaar zich kan beroepen in het geval van afgesloten of verdwenen paden, is de Wegenwet. Maar de Wegenwet wordt op grote schaal door gemeenten en provincies ontdoken en de voorgeschreven Wegenleggers (registers van wegen en paden) worden nauwelijks meer bijgehouden. Feitelijk heeft de wet opgehouden te bestaan, zonder dat er iets voor in de plaats is gekomen. Ruimtelijke ordeningsplannen, waarin met de beste bedoeling veel voetpaden voorkomen, hebben geen wettelijke kracht.

Ook in andere wetten waarin de toegankelijkheid van het landelijk gebied aan de orde komt, zoals de wet herinrichting, de pachtwet en de wegenverkeerswet, speelt het belang van de voetpaden nauwelijks een rol. Het gevolg is dat de laatste 50 jaar meer dan 80% van alle onverharde paden zijn verdwenen. Nog steeds verdwijnen jaarlijks vele kilometers onverharde voetpaden door asfaltering, afsluiting en opheffing.

VERVOLG OM DE VRIJHEID VAN DE WANDELAAR

Wandellobby machteloos

Er is in Nederland geen landelijke lobby die effectief opkomt voor wandelbelangen. Er is een versnipperde en verzuilde verzameling van organisaties die wandelaars bundelen als klant, lid, bezoeker of afnemer van producten. De wandelbelangen zijn daarbij volstrekt ondergeschikt. Het Wandelplatform is een semi-overheidsorganisatie die de LAW-paden beheert en formeel aanspreekpunt is voor belangenbehartiging. Maar de koepelorganisatie heeft geen eigen draagvlak en functioneert traag en bureaucratisch omdat de lidorganisaties vaak tegengestelde doelstellingen hebben. Het platform is feitelijk te braaf, durft geen tanden te laten zien en is steeds op consensus gericht. Ook mist het platform maatschappelijk draagvlak omdat de grootste aanbieders van wandelpaden (natuurbeheerders en de boeren) geen lid zijn. Bovendien is de kernactiviteit van het platform het uitgeven en markeren van LAW-routes, belangenbehartiging komt op de tweede plaats.

De ANWB wordt door de overheid betaald om op te komen voor recreanten-belangen, maar behartigt zoveel tegenstrijdige belangen dat het wandelbelang in het gedrang komt. Natuurbeheerders als Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer komen op voor de wandelaar als bezoeker van hun terreinen. De meeste routes over het boerenland blijven haken op onwillige boeren, die wel overheidssubsidie krijgen maar daarvoor in Nederland niet de verplichting hebben hun land open te stellen (zoals bij natuurbeheerders). De wandelsport loopt het liefst over asfalt en de milieubeweging heeft niets met wandelbelangen, ze wandelt niet, maar demonstreert.

De organisaties op het gebied van wandelen, natuur/landschap, milieu en landbouw laten de kans liggen om via de lobby voor toegankelijke onverharde voetpaden een maatschappelijk draagvlak te creëren voor het behoud van waardevolle natuurrijke en historische (cultuur)landschappen.

De vereniging van vrije wandelaars Nemo zet zich sinds 1988 in voor het behoud en de toegankelijkheid van voetpaden, eerst als hekoverschrijdende actiegroep, toen als projectburo voor wandelbelangen en lid van het Wandelplatform. Nemo maakte wandelpadenplannen en organiseerde landelijke wandelevenementen en een meldpunt voor knelpunten. Toen bleek dat door onderlinge verdeeldheid een effectieve wandellobby niet van de grond kwam, stapte Nemo uit het Wandelplatform en ging zich richten op het buitenland, met een eigen wandelcentrum in Polen. Maar omdat de situatie voor wandelaars in Nederland van Balkenende zo verslechtert, gaat Nemo actievoeren voor een nieuwe Nederlandse wandelwet!

Asfaltlobby mateloos

In het huidige politieke bestel hebben de machtige lobbies en kartels van bouwondernemers en de vastgoedsector, wegebouwers en autobezitters, en de aanjagers van de grote infrastructures zoals de Betuwelijn en HSL de belangen verdrongen van natuur en landschap, en met name de kwetsbare voetpaden. In tegenstelling tot de asfalt- en de bouwwereld beschikken de wandelaars niet over een invloedrijke lobby. Het belang van voetpaden laat zich in Nederland niet vertalen in een politiek item dat massaal stemmen trekt. Politiek gezien verkeren de wandelaars in dezelfde ruimte als de illegalen en de dieren in de bio-industrie: ze worden geacht zich te verwijderen of zich aan te passen en te integreren binnen de hekken van de geordende ruimte.

Alleen Groen Links heeft zich tijdens de laatste verkiezingscampagne hard gemaakt voor een nieuwe wandelwet, maar daar is nog niets van gekomen.

Peter Spruijt

WANDELAARS EISEN HET RECHT OM TE STRUINEN!
**CAMPAGNE VOOR EEN
 NEDERLANDSE WANDELWET**

Nemo organiseert elke laatste vrijdag van de maand een actie om aandacht te vragen voor het ontbreken van wandel- en struinmogelijkheden in Nederland.

Het begin van de campagne is op Dierendag maandag 4 oktober omdat de wandelaar vogelvrij is.

Het doel en de plaats van de actie wordt op de dag zelf bekend gemaakt.

Ga mee! Geef je op bij Nemo, tel. 020-6817013. Data:

Maandag 4 oktober: start campagne

Vrijdag 29 oktober

Vrijdag 26 november

Vrijdag 28 januari

Vrijdag 25 februari

OP DE BRES VOOR DE VOETPADEN

*Berichten van het wandelfront, van genuanceerd en redelijk commentaar voorzien door onze speciale marsleider
Vincent Rottier*

Ons leger waakt, ook langs de Linge

*Lopen langs de Linge in de greep van leger,
landeigenaren en Libelle*

In een bocht van de Linge ligt aan de zuidoever en in de Waardsche Blok, boven Deil, het landgoed Noordenhoek. Dit landgoed is altijd afgesloten geweest voor wandelaars, hetgeen extra jammer was vanwege het onverharde karakter van de Lingedijken ter plekke, dijken die verder in het deel van de Betuwe tussen Beesd en Geldermalsen volledig verhard zijn.

Sinds korte tijd is het landgoed opengesteld. Dat wil zeggen, enkele honderden meters na het bord 'opengesteld' stuit de nietsvermoedende wandelaar op nieuwe verboden. Voor de braven is het gelach dan extra hard: omkeren en alsnog verhard verder.

Volgens de directeur van het landgoed is de reden voor deze verwarrende situatie simpel: Het landgoed heeft zijn paden weliswaar opengesteld, maar verderop krijg je te maken met een andere en minder welwillende eigenaar die dus zijn terreinen afgesloten houdt.

Jammer voor de beheerder van de Wandelzoekpagina, want een beschrijving op die website die de wandeling over het onderhavige landgoed voor een doorlopende route liet doorgaan, moest op stevig aandringen van de directeur van het landgoed gewijzigd worden. Overigens was de opstelling van Noordenhoek hierin niet alleen formeel, dus gericht op art. 461. Ook krijgen de wandelaars er van langs, omdat ze hekken op het terrein en tussen opengesteld en verboden terrein laten openstaan, waardoor vee ontsnapt. De oorzaak hiervan ziet men overigens in het gegroeid aantal (stedelijke) wandelaars, die niet weten hoe het hoort op het platteland.

Goed, een rectificatie moet voldoende zijn. Ruiterslijk geeft de Wandelzoekpagina zijn falen toe, en Noordenhoek is tevreden. Zaakje afgedaan. De wandelaar weet heus wel waar hij, met of zonder toestemming of excuses, terecht kan.

Maar dan ineens duikt het Rode Kruis op. En nog wel met de Bloesemtocht, een jaarlijks wandelevement langs de Linge, uitgerekend over Noordenhoek en verder. Deze organisatie vraagt altijd keurig eenmalige toestemming aan de eigenaren van de grond waarover men denkt te gaan lopen. En dan gooit zo'n blaaskaak bijna roet in het eten met z'n halflegale website en wandelroute. Een boze email van de 'Marsleider' van de Bloesemroute sommeert de beheerder van de Wandelzoekpagina dan ook om de route van het internet te halen, temeer daar het blad Libelle de wandeling heeft gepubliceerd. Stel je voor, honderden jonge, zelfstandige, modebewuste vrouwen in de fuik van een verboden route!

Waar deze marsleider de moed vandaan haalt om van anderen 'zeer dringend' te vragen om een route van internet te halen is niet geheel bekend. Immers, er is geen enkele band tussen deze website en het Rode Kruis. Een wandelorganisator die last heeft van het wandelgedrag van anderen kan dat vervelend vinden, meer niet. Ook als Nemo creatief-legaal over een terrein loopt, heeft men hoogstens met de eigenaar te maken en niets met andere wandelaars, laat staan met zelfbenoemde wandelleiders.

Duidelijker wordt het, als we kijken naar de ondersteuners van de Bloesemtocht. Een bont gezelschap van ondernemers, de Landmacht en landgoed Marienwaerd draagt de tocht een meer dan warm hart toe. De Landmacht? Was het Rode Kruis niet opgericht om de slachtoffers van deze vredelievende instelling bij te staan? Enige selectiviteit bij het kiezen van vrienden zou het Rode Kruis niet misstaan.

En Mariënwaerd, waar kennen we dat ook alweer van? Inderdaad, dat is de speeltuin van CHU-baron Van Verschuer, die jagend en jachtend over zijn 867 hectare grote terreinen trekt en geen pottenkijkers duldt bij het verspreiden van zijn christelijke normen en waarden. Mensen die bij het uitleven van zijn hobby in de weg staan of lopen worden door het Gezag geverbaliseerd en tegen betaling van een stevige boete terug gedwongen naar de verharde paden. Maar de Bloesemtocht is Nemo niet, zal zich derhalve ook op het terrein van de baron ongetwijfeld aan de verharde regels houden en heeft van hem dus niets te duchten. Eerder zal men dit heerschap (en de Landmacht en allerlei zakenlieden) aan alle zijden belikken om maar vriendjes te blijven. En de Libelletjes kunnen tijdens hun wandeling fijn blijven praten over relaties, fleurige zomermoden en hoe het is, die eerste keer met de grootvader van je vriendje. Lekker wandelen en jezelf zijn, zonder angst voor illegale routes.

Een leuk stel, die bloesemjongens. Maar een wandeling langs Noorderhoek en voorbij de verbodsborden lijkt mij leuker.

Rondje Wogmeer nog steeds niet rond

Dijken zijn openbaar en ontoegankelijk, schandaal dreigt

Wie Wogmeer zegt in wandelland, roept minimaal enig enthousiasme op. Een prachtige open polder, die zelf ook weer in het open gebied tussen Heerhugowaard en Hoorn ligt. Goed bereikbaar met de trein, café om de hoek (beide in Obdam), fraaie aanlooproute, kortom: trek je windjack aan, kop in de storm en wandelen maar over de onverharde Ringdijk. Eventueel gewapend met het gidsje 'De groene wandelpaden van de Randstad' uit 1989 (deels gebaseerd op een gidsje uit 1981), dat duidelijk is over het gebodene: wel veel hekjes, maar ook veel overstapjes en weinig prikkeldraad.

Ja, ja. Die ringdijk is inderdaad onverhard, maar soms ook verdwenen. Nu de waterkering niet meer van belang is, is de dijk overbodig geworden en derhalve over grote delen afgegraven. Dat leidt zelfs in deze eenvoudig te bewandelen polder tot enig zoekwerk.

Maar er is meer. Voor de sterken van maag en geest een citaat uit het Wandelpadenplan Noord-Holland Midden van Nemo uit 1996: "... openbaar voetpad volgens de wegenlegger (...), maar fysiek niet toegankelijk: ongeveer 50 hekken van velerlei formaat/constructie/materialen, deels met schrikdraad, deels met (slechte) overstapjes; enkele gedeeltes ondergeploegd; op vier plaatsen loopt dijk over erf van huizen." 1996 is niet 2004, maar wel in de Wogmeer. Niet dat er niet van alles geprobeerd is om de dijken beter bewandelbaar te maken. Integendeel, een heel leger van wandelaars en wandologen heeft in de loop van acht lange jaren geploeterd, geschreven, gelobbyd etc. Gemeente Obdam, Waterschap West-Friesland, Recreatieschap West-Friesland; er zijn heel wat kostbare ambtelijke uren geschreven om de polder boven water te krijgen. En jawel, er is wel degelijk iets veranderd. Zo heeft b.v. prikkeldraad zich gevoegd in de lange rij van obstakels, terwijl de overstapjes meest wrakkig zijn geworden of gewoon verdwenen zijn.

Aan Te Voet zal het niet liggen. Die klup heeft jarenlang strijd gevoerd voor een verbeterde toegankelijkheid van de Wogmeerdijken. En op 12 september j.l. heeft men zelfs een aktiewandeling rond de polder georganiseerd, om de plaatsing van overstapjes te vieren.

Maar wat zit er dan achter al dit getreuzel? Zijn er misschien andere plannen met de onverharde dijken? En jawel, wat blijkt uit de planschetsen van het Landschapsplan Westfriesland, uit te voeren door het gelijknamige Recreatieschap: De dijk is hier als fietspad ingetekend! En dat terwijl het schap de uitvoerder is van de recreatieplannen van de provincie Noord-Holland.

Eerst traineren en dan demarreren lijkt het beleid van de Provincie. De Ronde van de Wogmeer kan over enkele jaren verreden worden. Schandaal in de Provincie! Blijkbaar ruikt een van de leden van GS een riant wachtgeld. Hier horen we meer van.

LAW's rond Amsterdam geblokkeerd

Na Holysloot zijn de Oranjesluizen aan de beurt.

Wie volgt?

Het lijkt wel of ze het erom doen, de eigenaren van de grond waar het LAW's overheen gaan. Is net het proces tegen boer Bakker te Holysloot gewonnen, gaat Rijkswaterstaat dwarsliggen voor zijn eigen sluisdeuren. Lees de volgende emailwisseling tussen een boze wandelaar en de autoriteiten. Alles speelt zich af in augustus 2004. De wandelaar doet de eerste zet:

"Ik wil een klacht indienen over het feit dat de Oranjesluizen nu alweer maanden gesloten zijn voor wandelaars en fietsers. Dit "wegens een defect aan één van de sluisdeuren. Ik zie geen pogingen tot reparatie van dit probleem. Wel zie ik telkens groepjes wandelaars en fietsers teleurgesteld omkeren - waarna zij een lange en vervelende omweg moeten maken over de Schellingwouderbrug. Deze route maakt deel uit van een belangrijke lange-afstands route (LAW): het Zuiderzeepad.". Rijkswaterstaat geeft een reactie:

"In de bovendraaipunten van sluisdeuren van de Oranjesluizen is een technisch gebrek geconstateerd, de lagers slijten sneller dan bedoeld. Om verdere schade aan de draaipunten te voorkomen zijn we genoodzaakt de deuren met de meest versleten lagers buiten gebruik te stellen. Wij zijn er geen voorstander van om voetgangers buiten de daarvoor aangewezen route over het complex te laten lopen omdat we dan niet voor de veiligheid van de voetganger in kunnen staan. Als we een veilig en betaalbaar alternatief kunnen verzinnen om de route weer open te stellen zullen we dit zeker doen; tot die tijd blijft het behelpen. In ieder geval op korte termijn zal de bebording welke de stremming aangeeft worden uitgebreid en verduidelijkt."

De melder wordt langzamerhand wanhopig: Overigens vind ik het verhaal van RWS niet echt overtuigend. Slijtage aan de scharnieren - is de oplossing dan om de deur een jaar open te laten staan? Als er slijtage is moet er onderhoud komen. Dat dit probleem niet eerder onderkend is, en verholpen of voorkomen, lijkt me een tekortkoming van het sluisbeheer, en het minste dat zij dan bij het nemen van noodmaatregelen kunnen doen, is de gebruikers zoveel mogelijk tegemoet te komen.

Nog even deze argumenten ter aanvulling: Is er geen recht op overpad voor voetgangers over de Oranjesluizen? Tijdens de grote renovatie was er in de zomer/vakantietijd zelfs een pontveer ingezet om voetgangers over te zetten. Nu zou misschien een vrijwilliger volstaan, om voetgangers over de minder beveiligde sluisdeuren te helpen, of toezicht te houden. Tot zover de Moeie Mailer. Anderen zullen het nu moeten overnemen. Het Wandeloverleg Noord-Holland heeft zich al voor de sluisdeuren geworpen en ook De Echo toonde belangstelling. Er dreigen zelfs acties door politieke partijen. Is er weer een Boer Bakkercircus nodig voordat we doodgewoon kunnen wandelen?

Vincent Rottier

POOLS CAFE

AANVANG 20.30 uur – TOEGANG € 6,-
Perdu, Kloveniersburgwal 86, Amsterdam (bij de Munt) - reserveren: tel: 020 4220542 - www.perdu.nl

Pools Café 29 oktober

Polen en joden

- * *Milo Anstadt over de verhouding tussen Polen en joden, vroeger en nu.*
- * *Jiddische poëzie. De erfenis van het joodse leven in Polen bestaat voor een groot deel uit Jiddische literatuur.*
- * *Jiddische liedjes gezongen door Helga Kruse, begeleid door Jan Stap*

Milo Anstadt, geboren in 1920 in de Poolse stad Lwow (het huidige Lviv in de Oekraïne), groeide op in een traditioneel joods gezin. In 1930 emigreerde hij met zijn ouders en zusje naar Amsterdam. Hij overleefde de Tweede Wereldoorlog als onderduiker dankzij hulp van vele landgenoten en was hij actief in het Nederlandse verzet. Na de oorlog werkte hij o.a. als journalist bij Vrij Nederland en de Groene. Anstadt heeft ook een groot aantal boeken over Polen geschreven en specifiek over de verhouding tussen Polen en joden. Hij ziet het als een levensopgave de mythen over het Poolse antisemitisme te ontzenuwen.

Pools Café 25 februari

Een avond over Poolse taal en literatuur, en de vertalingen in het Nederlands.

Wat is het bijzondere van de Poolse taal en literatuur? Hoe wordt de Poolse literatuur in Nederland ontvangen? Natuurlijk wordt de onlangs overleden Gerard Rasch herdacht. Speciale gasten, de twee bekende vertalers: Esselien't Hart en Karol Lesman.

Pools Café 22 april

Een avond over de beroemde theatermaker en beeldend kunstenaar Tadeusz Kantor (1915-1990).

Kantor was voor de Polen wat Joseph Beuys was voor Duitsland en Andy Warhol voor Amerika. Het creëerde een eigen toneeltraditie, regisseerde zelf revoluties in de Poolse avant-garde en was een uiterst originele theoreticus en kunstvernieuwer. Hij was een schilderende anti-schilder, een ketter, een ironische conceptualist en een onvermoeibare animator van het artistieke leven in het Polen van na de oorlog. Zijn grootsheid ligt niet zozeer in zijn afzonderlijk werk, maar in zijn hele leven dat als 'Gesamtkunstwerk' kan worden opgevat. Hij heeft generaties kunstenaars en theatermakers op beslissende wijze beïnvloed. Vooral zijn poppentheater was beroemd, waarmee hij een dramatische vorm van psycho-analyse uitbeelde.

POOLS CAFE BIJ PERDU

Het Pools Café dat Nemo al 5 jaar organiseert wordt vanaf dit jaar onderdeel van het aanbod van Stichting Perdu. Nemo en Perdu hebben besloten samen te werken, omdat Nemo geen geschikte locatie meer had na het wegvallen van het Buurthuis de 2e Uitleg, en omdat Perdu graag meer aandacht wilde besteden aan Poolse literatuur. Het is de bedoeling allerlei Poolse thema's te presenteren en die te verbinden met Poolse literatuur. Ook de PNKV (Pools Nederlandse Culturele Vereniging) is mede-organisator van de avonden.

Stichting Perdu is een literaire stichting die aandacht wil besteden aan nieuwe ontwikkelingen in proza en poëzie, aan de avant-garde literatuur van de 20e eeuw en aan de grensgebieden tussen literatuur en andere artistieke disciplines. Het gaat hierbij vooral om aspecten van de literatuur die elders onderbelicht blijven. Perdu organiseert wekelijks literaire programma's, daarnaast geeft Perdu een gespecialiseerd fonds uit en biedt de poëzieboekhandel een ruim assortiment poëzie aan. Perdu is in veel opzichten datgene wat de vrijwilligers er van maken. In het pand aan de Kloveniersburgwal in Amsterdam (vlakbij de Oudemanhuispoort) heeft Perdu de beschikking over een goed uitgeruste theaterzaal, een bar, een kantoor en een boekhandel

Crossfietsers in de duinen (2)

In De Vrije Wandelaar 11 nr. 35, p. 18 stond een stukje over 'Crossfietsers in de duinen'. Dat was blijkens de kop gericht aan de Provincie N-H, PWN en Staatsbosbeheer. Het er onderstaande verhaal heeft echter alleen betrekking op het terrein van Staatsbosbeheer bij Schoorl, en wat daar staan komt wel overeen met onze ervaringen daar. Mee eens dus. Maar PWN voert in het Noordhollands Duinreservaat een heel ander beleid. Daar is geen crossfietsbaan en sinds 1 januari jl. wordt er gewerkt met een (op papier) strak beleid tegen overlast door fietsers. In de Beheernota PWN 2003-2012 staan uitgangspunten als een gerichtheid op rustige natuurgerichte recreatie en 'zonerings', om de meest kwetsbare gebieden te ontzien en onderlinge hinder te beperken. Hierbij moet de wat drukere recreatie geconcentreerd worden rond de grotere ingangen met parkeerplaats en waar wandelaars nu gebruik moeten maken van verharde wegen en (fiets)paden wil men in een aantal gevallen alternatieve wandelpaden aanleggen. Ook in de tijd wil men zones instellen. Dit jaar loopt er een proef waarbij (cross)fietsers alleen van maandag tot en met zaterdag voor half 11 's morgens op onverharde paden mogen rijden. Dat het lastig is om alle verschillende groepen bezoekers tevreden te stellen bleek maar weer eens tijdens een inspraakavond op 16 april. Zo willen veel fietsers, gesteund door een perscampagne van de regionale VVVs afgelopen zomer, een doorgaande route door de duinen van Bergen aan Zee naar Egmond, wat PWN niet wil vanwege de aantasting van natuurwaarden en rust in de Wimmenummerduinen, waar nu alleen 'voetspoorpaden' lopen. 'Omrijden' via de Herenweg bevalt de fietsers maar half, zelfs als de plannen om die route vrijliggend (en dus veiliger) te maken worden uitgevoerd. Trouwens, ook (langeafstands-)wandelaars bleken op 16 april doorgaande routes te willen, waar PWN begrip voor toonde. De praktijk zal moeten uitwijzen hoe e.e.a. uitwerkt, maar er is voorzien in tussentijdse evaluaties en inspraak. Blijven opletten dus! Maar al met al lijkt het beleid van PWN behoorlijk voetvriendelijk, maar moeten we ons wel realiseren dat zulke organisaties met veel conflicterende belangen rekening (moeten) houden.

Paul ten Have, Heiloo

Wandeltips

www.wandelzoekpagina.nl:

de beste website voor wandelroutes in Nederland

De Wandelzoekpagina van Stefan Horn bevat niet alleen zoekmachines voor dagwandelingen, meerdaagse tochten en wandelvakanties, maar ook tips van wandelaars, wandelnieuwtjes, een maandelijks nieuwsbrief en een agenda voor natuurwandelingen.

www.tweevoeter.nl: alles over wandelen

De site van Wessel Zweers bevat praktische informatie voor wandelaars en dagelijks nieuws. Bijna alle aspecten van het wandelen komen aan bod: van praktische tips voor beginners tot achtergrondartikelen over landschap, natuur en milieu. Via de site kun je meer dan 500 boeken en gidsen bestellen. Verder kun je je abonneren op een gratis tweewekelijkse e-mailnieuwsbrief en is er een prikbord waar je vragen kunt stellen.

Nieuwe serie topografische atlassen 1:25.000

Na de ANWB Topografische Atlas Nederland 1:50.000, verschijnt nu een elfdelige serie ANWB Topografische Atlassen 1:25.000. In deze atlassen staan per provincie de actuele 1:25.000 kaarten van de Topografische Dienst Nederland. Alleen de provincies Utrecht en Flevoland zijn gebundeld in één uitgave.

De Topografische kaarten 1:25.000 geven een nauwkeurig beeld van de werkelijkheid. Nagenoeg alle landschappen, wegen, grenzen, gebouwen en objecten zijn in deze serie atlassen opgenomen. In de uitgebreide legenda worden al deze elementen in woord en beeld verklaard. Een kilometerpaal, een voetbrug of een beekje is hierdoor eenvoudig te herkennen.

De topografische Atlassen bieden echter nog meer. Zo komt de geschiedenis van de topografie aan bod. Ook wordt dieper ingegaan op het vervaardigen en het gebruik van topografische kaarten. Een van de belangrijkste functies van de topografische kaart is oriëntatie. Daarom wordt het gebruik van GPS kort toegelicht. De Topografische Atlassen per provincie kosten € 29,95 per deel.

In de jaren '90 gaf de Topografische Dienst van iedere provincie een atlas schaal 1:25.000 uit. Hoog tijd dus voor een heruitgave. De samenwerking met de ANWB heeft een veel lagere prijs opgeleverd, bovendien is de atlas nu wat groter. Door de gebruikte schaal zijn boerderijen, molens, bruggetjes, sluizen enz. gemakkelijk te vinden. De kleuren zijn wat bleker geworden waardoor o.a. voetpaden beter zichtbaar zijn. Dat maakt de atlas met provinciegrenzen overschrijdende kaarten uit 2000-2003 nog geschikter om voet- en fietstochten te plannen. Jammer is dat niet meer onderaan elke dubbele pagina het jaar van uitgave en het jaar van verkenning wordt aangegeven.

POLEN EN JODEN OVER VOOROORDELEN GESPROKEN

Een veelgehoord en hardnekkig vooroordeel over Polen is dat antisemitisme er welig tiert. Het stereotiepe beeld dat veel of zelfs alle Polen min of meer antisemiet zijn, is in Nederland tamelijk wijd verbreid. Waar komt dat beeld vandaan en wat klopt er eigenlijk van dat vooroordeel?

Van de zeventiende eeuw tot de Tweede Wereldoorlog was Polen het land met de grootste joodse gemeenschap in Europa. Polen is in de afgelopen eeuwen het hart van de joodse diaspora geweest, het hart van de Jiddische taal en cultuur, het centrum van het chassidisme. Net als Nederland - en misschien nog wel meer dan Nederland - is Polen is een land geweest waar vervolgte joden naar toe vluchtten, een land ook waar joden in alle vrijheid hun godsdienst hebben kunnen belijden. Bij het uitbreken van de oorlog telde Polen ongeveer 3,3 miljoen joodse inwoners, zo'n 10% van de bevolking (ter vergelijking: ook ongeveer 10% van het vooroorlogse Amsterdam was joods). De joden vormden in het vooroorlogse Polen veelal een aparte gemeenschap met een eigen godsdienst, eigen talen en eigen organisaties en politieke partijen.

Na de onafhankelijkheid van Polen in 1918 raakte de joodse gemeenschap steeds sterker verdeeld en is er allang geen sprake meer van één joodse gemeenschap: grote groepen kozen voor integratie en 'verpoolsten' in rap tempo, anderen voelden zich veel meer verbonden met Rusland en het opkomende communisme. Weer anderen beleden het (religieuze) zionisme. Vanouds waren joden actief in de handel en middenstand, en waren zij een belangrijke economische factor.

Natuurlijk waren er spanningen, bestond er animositeit en wederzijds onbegrip tussen Polen en joden, kwam antisemitisme voor in het vooroorlogse Polen. Maar vanuit de geschiedenis bezien is het onzin om de houding van de Poolse meerderheid ten aanzien van de joodse minderheid simpel te betitelen als 'antisemitisch' en niet meer dan dat. Zo'n etiket doet geen recht aan de groei en bloei die 'de joodse natie' in Polen heeft beleefd in de loop der eeuwen.

Ook de Tweede Wereldoorlog kan slecht dienen als kapstok om het vermeende Poolse antisemitisme aan op te hangen. De Nederlandse schrijver Milo Anstadt, zelf geboren in Polen en zelf joods, heeft het als volgt kernachtig samengevat: De Tweede Wereldoorlog ontstond in Polen, maar niet door Polen. De vernietigingskampen bevonden zich in Polen, maar werden er niet door Polen neergezet. Van de 6 miljoen omgekomen Polen, waren 3 miljoen joods, 90% van het totale aantal joden. De Polen collectief het lot van hun joodse landgenoten in de schoenen schuiven, is alsof men na een aanslag de ene gewonde verwijt niet beter voor de andere gezorgd te hebben. Veel Polen hebben joden geholpen in de oorlog, anderen hebben zich misdragen. Het boek over de anti-joodse pogrom in het

oost-Poolse dorp Jedwabne, uitgebracht in het jaar 2000 en geschreven door de Amerikaanse historicus Jan Gross, heeft dat op pijnlijke wijze aangetoond. De discussie over Jedwabne heeft in het hedendaagse Polen echter louterend gewerkt. Polen weten nu meer over de holocaust en weten ook beter dat er tijdens de Tweede Wereldoorlog ook Poolse ouders zijn geweest - en niet uitsluitend Poolse slachtoffers en Poolse helden.

Vandaag de dag wonen er nog maar enkele tienduizenden joden in Polen. Het grootste probleem van de Poolse joden is niet het antisemitisme van de Polen, doch veel meer de vraag hoe ze (nog) iets van een joodse gemeenschap overeind kunnen houden. Als je in Polen rondreist, op zoek naar de geschiedenis van de joodse cultuur, stuit je op twee dingen. Enerzijds is er onbekendheid over het joodse verleden van het land. Nog altijd zijn er overwoekerde joodse begraafplaatsen te vinden, staan er prachtige oude synagoges leeg te verkrotten. Anderzijds is ook veel belangstelling: veel begraafplaatsen en synagogen zijn gerestaureerd, er zijn festivals met joodse muziek, symposia over de joodse geschiedenis, tal van grote en kleine joodse musea etc. De afgelopen tien jaar is de belangstelling voor het jodendom in Polen dermate gegroeid, dat de Amerikaanse journalist Ruth Ellen Gruber is gaan spreken over een 'virtuele joodse cultuur'. Kijk maar naar Kazimierz, de voormalige joodse wijk van Kraków. In de communistische tijd een spookstad in verval, nu een wijk met een bloeiend cultureel leven. Jaarlijks wordt er een drukbezocht joods-cultureel festival georganiseerd, er is een zeer actief joods-cultureel centrum en een jood-historisch museum in een synagoge, er zijn joodse restaurantjes en 's avonds klinkt er weer klezmer van Poolse muzikanten. Het bezoek aan Kazimierz en de fabriek van Schindler biedt veel toeristen een aangenaam tegenwicht, na de loodzware indrukken van Auschwitz en Birkenau. Alleen... er wonen nauwelijks nog joden in Kraków, laat staan in Kazimierz.

Deze 'virtuele joodse cultuur' is geen echte, levende cultuur, maar in de eerste plaats een nostalgische herinnering aan wat eens was. Een soort herontdekking (en zelfs idealisering) van de beschaving van de 'verdwenen' joden. Als het goed gebeurt, is deze herontdekking een erkenning van het feit dat joden eeuwenlang een rijk en integraal onderdeel hebben gevormd van de Poolse lappendeken. Maar het gevaar op verwatering is natuurlijk levensgroot: zonder een levende joodse cultuur, wordt de hedendaagse virtuele joodse cultuur al snel een droge woestijn.

Jaap Tanja

NEMOLAND IN POLEN**De zomer van 2004**

De augustuszomer duurde eindeloos. Wekenlang een zonnevlek op ons dak, golven van licht en warmte overstromen het landschap. In die stroom golven de wespen, zich hechtend aan alle menselijke zoetigheden. Er broeit van alles. Zwermen ouderloze kinderen bewegen zich tussen van de beek naar het huttenbos, van de dorpswinkel naar de hangplek. Nieuwkomers schrikken, en nemen zich voor maar een paar nachten te blijven. Na 3 weken beloven ze plechtig volgend jaar terug te komen.

Tot nu toe waren er dit jaar 200 individuele gasten met samen 1950 overnachtingen. Daarnaast waren er 20 studenten met samen ca. 450 overnachtingen. De Wageningse groep studenten bestond uit 28 deelnemers, met 112 overnachtingen. Bij elkaar 248 gasten met ca 2500 overnachtingen. Een topjaar dus.

Blijkbaar gaan Nederlanders allemaal op dezelfde manier op vakantie. Het was razend druk in Nemoland, maar helaas alleen met pieken in de voorjaar- en zomervakantie. In juni en september was het ook prachtig weer, maar geen gasten. Dit jaar veel mensen met kinderen. Het sanitair was nauwelijks toereikend, maar werd door de gasten voor lief genomen. Letterlijk. Veel meer dan vorige jaren deden we een appèl op de gasten om het sanitair schoon te houden, onder het motto 'adopteer een wc'. En dus waren er altijd schone wc's, versierd met bloemen en tekeningen. Veel gasten hielpen met klussen en fabriceerden zelfs ware kunstwerken, zoals de borden met Nemoland en Joppe als nieuwe naam voor het café (vernoemd naar de Duitse bouwer van de toenmalige hooischaar).

Eigenlijk begon het seizoen al in mei. Toen alles in bloei stond was het al behoorlijk druk. Onze trouwe gasten Dirk Jan en Henk kwamen klussen en hebben een nieuwe brug gebouwd over de beek en een slagboom bij het café. Het groepsappartement is in bezit genomen door studenten die de hele zomer geweest zijn. Er waren dit jaar totaal 10 Nederlandse stagiaires en 10 Poolse studenten. Daarnaast was er in juni een groep van 28 studenten van Wageningen voor een workshop van 4 dagen. De Nederlandse studenten deden onderzoek naar de mogelijkheden voor toerisme, landbouw, tuinbouw en veeteelt in het gebied. Twee studenten van de Academie van Bouwkunst maakten een ontwerp voor een cultureel centrum op het Nemo-terrein, waarmee ze een prijs wonnen als beste afstudeer-ontwerp van Nederland. De Poolse studenten deden een inventarisatie van het landschap, vooral gericht op het bedreigde mijnbouwgebied. Voor de Wageningse studenten hadden we een workshop georganiseerd. Ze liepen zowaar de minister van landbouw tegen het lijf die toevallig op bezoek was in de gemeente.

In het café is een ware jamfabriek ontstaan. Onno fabriceerde tientallen potjes pruimenjam. Verschillende

andere gasten maakten bessenjam van de bosbessen die door jongens uit het dorp in emmers aangeleverd werden. Er is hoofdzakelijk Pools gegeten bij mensen in het dorp; bij Marcin (met bezoek in zijn glas-in-lood-atelier), bij Gosia en bij een Gibes. een nieuw adres. Ook kwamen Marysia en Jacsia vaak koken, en wisten Nemoland in een Poolse sfeer te hullen.

Het kinderhuttendorp is enorm uitgebreid. Omdat er veel animo was voor voetbal is eerst een terrein aangelegd op de heuvel, maar dat liep schuin en iedereen rende struikelend achter de bal de helling af. Er is toen door een vader een nieuw veld aangelegd op de beekweide. In het voorjaar heeft een groep scouts het verruigde terrein onder het café vrijgemaakt. Het terrein is een echte aanwinst. Er zijn spontaan al verschillende tentplekken aangelegd. In de kapel zijn er op zondagochtend verschillende opvoeringen geweest van Jan en Helga met ontroerende Jiddische en Poolse liedjes. Ook bij het kampvuur is uitbundig gezongen en muziek gemaakt. Onvermoede talenten kwamen naar buiten, zoals een Peruaanse zanger, die niet meer wist dat hij het in zich had. Bij de verhalenput zijn vaak de verhalen over Aga en Rübzahl verteld, eindigend met een avondwandeling naar de Heksenberg. Het pad naar de Heksenberg werd gemarkeerd met steenmannetjes. Ook de kapel werd ingewijd als verhalencentrum, vooral door de verhalen van Nelleke, Annet en Sabine.

We kregen bezoek van de vrouwenvereniging van Rybnica die de weefgetouwen in ontvangst namen. Bij het kampvuur zijn verschillende keren grote spelen georganiseerd. Er zijn veel verjaardagen gevierd, met gebak. De verjaardag van Evelien werd gevierd met een heuse disco, iedereen ging uit z'n dak. Onze stenenman Niek heeft de machines geïnstalleerd om stenen te bewerken. We kunnen nu de stenen die we vinden ook zelf splijten, slijpen en polijsten.

In tegenstelling tot vorige jaren waren er minder eenlingen en Nemoleden op bezoek, en meer gezinnen en mensen die Nemoland via internet gevonden hadden. Alle bezoekers zijn lid geworden. Er waren opvallend veel bezoekers uit het noorden van het land. Er is één Nemogroep geweest die met een verzorgde reis waren o.l.v. Mathilde. Peter heeft elke week kennismakingswandelingen georganiseerd en veel verteld over de achtergrond van het project. Het paardrijden bij Michal is goed bevallen. Hij heeft ook een keer met alle kinderen een ritje gemaakt in zijn hooiwagen. De verbouwingen zijn stilgelegd in afwachting van de noodzakelijke vergunningen. Ook moet het perspectief van de mijnbouwplannen duidelijk worden. Per 1 augustus is Kamila Jelenska vaste beheerder geworden van Nemoland. Zij is Poolse, maar spreekt vloeiend Engels en Nederlands. Zij heeft veel ervaring met het opzetten en managen van projecten. In het hoogseizoen springen Peter en Mathilde bij. P.S.

NEMO REISKRANT

HET HELE JAAR DOOR WANDELEN!

OVERZICHT WANDELWEEKENDS EN WEKEN 2004

Herfstweekend Schiermonnikoog 8 - 10 oktober	3 dagen - € 90
Cultuur/wandelreis Polen 9 dagen 16 – 24 oktober	9 dagen - € 490
Kerstweek Wijlre 23 - 28 december	6 dagen - €195
Oud/nieuwweek Wijlre 28 dec - 2 januari 2005	6 dagen - € 195
Oud/nieuwweek Duitsland Eifel! 28 dec - 2 januari 2005	6 dagen - € 210
Weekend Achterhoek (Bredevoort) 19 – 20 mrt	2 dagen € 89
Paasweekend Ootmarsum Twente 26 – 28 mrt	3 dagen - € 80
Hemelvaartweekend St. Geertruid Zd. Limburg 20 - 23 mei	4 dagen - € 120
Pinksterweekend St. Geertruid Zd. Limburg 28 - 31 mei	4 dagen - € 120
Zomerweekend Ameland 10 – 12 juni	3 dagen - € 90
Nemoland Polen: hele jaar	

Lang Herfst Weekend Schiermonnikoog.

3 dagen.: vr 8 -zo 10 oktober

Lekker uitwaaien op de Wadden, met lange wandelingen, maar ook natuurexcursies o.l.v. biologe. Het rijkste vogeleiland van Nederland, met het wad, kwelders, strand en bos. Voor de natuurliefhebbers is er elke dag een excursie met biologe Marian Hulscher, die enthousiast kan vertellen over alles wat er groeit en bloeit maar ook over vogels. Hoe maakt een scholekster een schelp open en wat zit er allemaal voor lekkers in het wad? Wandelen naar het meest oostelijke puntje van het eiland. Duinen en strand., Waddenzee en Noordzee. Zondag met de boot van 18.30 uur naar Lauwersoog. Een autoluw eiland, al in het jaar 1166 bewoond door de schiere (grijze) monniken, die de dijken aanlegden om hun landerijen te beschermen. Nu een Nationaal Park, beheerd door Natuurmonumenten. Vooral de kwelders met brak water, aan de Waddenkant zijn ideale broedplaatsen voor vogels.

Elke dag een begeleide wandeling van ca 20 km, en een natuurexcursie met bioloog! Meenemen: stevige wandelschoenen, regenkleding, kompas, evt. verrekijker en flora of vogelgids, hoeslaken, sloop, slaapzak, oordoppen, slossen, lunchpakket voor vrijdag. Huishoudelijke taken doen de deel nemers gezamenlijk op basis van vastgestelde menu's. (Alcoholische) drank is niet bij de prijs inbegrepen en wordt apart afgerekend. Reissom € 90. Overnachten in afgelegen kampeerboerderij in de duinen. Inclusief 2 overnachtingen, alle maaltijden, wandelroutes, excursies, informatie met dia's over het eiland op de 1e avond, bagagevervoer van en naar de boot, en begeleiding. Exclusief vervoer. Nemobus Amsterdam - Lauwersoog, 28 € (beperkt plaats), lunchpakket f dag, de boot (ca 10 €) en warme maaltijd zondag op het eiland

Wandel- en cultuurreis Polen 16 – 24 oktober 2004 (herfstvakantie)

*Neder-Silezië Sklarska Poreba - Legnica – Krzeszów
monumentale natuur – musea - bedevaartplaatsen –
kastelen - oude steden*

Deze reis combineert wandelen met cultuur. We rijden op de eerste dag meteen naar het Nemo-terrein, dat we als uitvalsbasis gebruiken voor de wandelingen en excursies. We maken wandelingen in de agrarische en bosrijke omgeving, afgewisseld met excursies naar bijzondere plaatsen. We dineren op boerderijen in de buurt, waar heerlijk Pools wordt gekookt. Een bijzondere reis voor fijnproevers; er kunnen slechts 8 deelnemers mee en de reis wordt begeleid door kunsthistoricus Vincent Rottier. Vervoer per 9-persoons Nemobus. Overnachting in een van de accommodaties van Nemoland. Prijs € 490,- p.p. Inbegrepen: vervoer per 9-persoons busje, wandel- en excursiebegeleiding, overnachtingen, alle maaltijden in het Nemo-huis (ontbijt/lunch(pakket), diner bij boer of kunstenaar in omgeving). Exclusief maaltijden buiten het Nemo-huis, entrees, consumpties, verplichte reisverzekering en lidmaatschap Nemo. Wijzigingen voorbehouden. Op dinsdag 21 september is er een informatieavond op het Nemo-kantoor.

Programma

Verkenning omgeving van Nemoland, bezoek aan de stad Jelenia Góra, een stevige wandeling door de heuvels en dorpen rond het Nemo-huis, excursie naar de bedevaartplaats Legnica en het imposante kasteel van Bolków, wandeling langs ruïnes en kastelen naar het stuwmeer van de Bóbr., excursie naar de glasstad Szklarska Poreba, aldaar bezoek aan het Mineralenmuseum en het Hauptmannhuis, wandeling aan de voet van het Reuzengebergte, bezoek aan de barokke abdijkerken en kruiswegstatie van Krzeszów

Lenteweekend Achterhoek

Hotel Onland 19 - 20 maart 2005 (2 dagen)

2 dagen wandelen rondom Boekenstad Bredevoort in de Achterhoek. Door het prachtige coulissenlandschap van de Achterhoek, met bossen, beken en houtwallen. Overnachting in Hotel Onland in Meddo, een buurtschap van Winterswijk, vlakbij de Duitse grens. Het middeleeuwse stratenpatroon van Bredevoort met 17e eeuwse huizen en het kerkje, zijn nog grotendeels intact. Tegenwoordig profileert Bredevoort zich als Boekenstad. Er zijn tientallen antiquarische boekhandels, elke 3e zaterdag van de maand is er een boekenmarkt.

Programma: Zaterdag: per Nemobus naar Bredevoort (boekenmarkt), en wandelen naar Meddo, via LAW het Scholtenpad. Bagage wordt vervoerd naar het hotel. Maaltijd (op eigen kosten) in de Korenmolen van Meddo. Zondag: wandelen via LAW het Noaberpad, door het Zwillbrocker Venn, in Duitsland, een beschermd hoogveen gebied, met flamingo's en de grootste kokmeeuwenkolonie van Europa.

Ledenprijs € 89 inclusief vervoer met de Nemobus, bagagevervoer tijdens de wandelingen, achtergrondinformatie, wandelroutes, overnachting in hotel met zwembad! (op 2 persoons kamers) met ontbijt en lunchpakket. Exclusief: lunchpakket 1e dag, warme maaltijden, consumpties.

**Voorjaarsweekend
St. Geertruid - Zuid Limburg****Hemelvaart** do 20 mei - zo 23 mei (4 dagen)**Pinksteren** vr 28 mei - ma 31 mei. (4 dagen)

Holle wegen, grubben, grafheuvels en vuursteenmijn. Op de grens met België, wandelen we door de uitlopers van de Ardennen en de Voerstreek. Afwisselend landschap, met veel holle wegen, grubben en grafheuvels. Grote hoogteverschillen. Het Savelsbos bevindt zich op het Plateau van Margraten, maar ook in het Maasdal. Met excursie in de vuursteenmijnen in het Savelsbos !! (3700 v Chr)..

Ledenprijs: € 120. Overnachten in groepsaccommodatie in St. Geertruid. Inclusief 3 overnachtingen, alle maaltijden, wandelroutes en begeleiding, excursie vuursteenmijn. Exclusief vervoer. Nemobus retour 28 € (beperkt plaats), lunchpakket 1^e dag, warme maaltijd op de laatste dag. Deelnemers kunnen opgehaald worden van Eijsden NS.

Paasweekend Ootmarsum Twente

Roezeberg za 26 t/m ma 28 maart (3 dagen)

Pasen in Twente, met traditionele paasgebruiken van de streek. Wandelen door de mooiste natuurgebieden van Twente: het Springendal, de Vasserheide, en het stroomdal van de Dinkel. Grafheuvels, beken en de watermolens van Frans en Bels langs de Mosbeek. Het oude stadje Ootmarsum is dichtbij, hier zijn allerlei paastradities terug te vinden, zoals het Vlóggeln, waarbij de bevolking hand in hand door het stadje trekt. De Poaskearls, waaronder Simon en Judas, spelen een hoofdrol bij alle gebruiken. Al deze gebruiken worden geteerd in de wandelingen! Op 1e Paasdag 's avonds het traditionele Twentse paasvuur!

Elke dag een begeleide wandeling van ca 20 km, ook door Duitsland. Meenemen: stevige wandelschoenen, regenkleding, kompas, hoeslaken, sloop, slaapzak, oordoppen, sloffen, lunchpakket voor zaterdag. Ledenprijs € 80 Overnachten op vakantieboerderij bovenop de Roezeberg. Kleine groep. Inclusief 2 overnachtingen, alle maaltijden, wandelroutes en begeleiding. Exclusief vervoer. Nemobus retour 28 € (beperkt plaats), warme maaltijd maandag.

Weekend Ameland.

Ballum: vr 10 - zo 12 juni (3 dagen)

Lekker uitwaaien op de Wadden

Wandelen naar 't Oerd, het meest oostelijke puntje van het eiland, met hoge duinen en kale zandvlaktes. Waddenzee en Noordzee, beboste duinen en open duinvalleien met heide en enkele moerasjes. Het Oerd is een oud begroeid duingebied met enkele hoge duinen en vochtige duinvalleien. Nieuwe duinen vormen zich hier en de kwelder breidt zich gestaag uit. De omgeving is ideaal voor de blauwe en bruine kiekendief. Andere algemene broedvogels zijn eidereend, bergeend, wulp, kluut, visdief, tapuit en sprinkhaanrietzanger. In het voorjaar trekken duizenden rotganzen over.

Ledenprijs € 90. Overnachten in een riant groepsverblijf (meerpersoons kamers) in Ballum op Ameland. Inclusief 2 overnachtingen, alle maaltijden, wandelroutes en begeleiding. Exclusief vervoer. Nemobus retour Amsterdam - Holwerd 28 € (beperkt plaats), boot ca 10 € en warme maaltijd zondag in eetcafé in Ballum. Terug met de boot van 18.30 uit Ameland.

KERST EN OUD/NIEUW-WEKEN *Grenzeloos wandelen*

Kerstmis Wandelweek - Wijlre (Zuid-Limburg) - 23 – 28 dec 2004
Oud/Nieuw Wandelweek - Wijlre (Zuid-Limburg) - 28 dec 2004 - 2 jan 2005
Oud/Nieuw Wandelweek - Monschau (Eifel, Duitsland) - 28 dec 2004 - 2 jan 2005

MET NEMO NAAR 2005

Nemo biedt drie winter-arrangementen voor wandelaars die een kerstfeest of een jaarwisseling willen zonder televisie, familie en georganiseerde spektakels, en die op eigen benen en in alle rust de eindejaarsfeesten willen vieren. In plaats van de kerstdrukte en de oud/nieuw-chaos in de stad: eeuwenoude voetpaden door Zuid-Limburgse heuvels of rond Monschau (Eifel en Hoge Venen). Kloosters, kerken en dorpscafés bieden bezinning en inspiratie om er weer een jaar tegen(aan) te kunnen. Geen luxe hotelarrangementen, maar sobere en sfeervolle kampeerboerderijen. Kerstmis en de jaarwisseling zullen op gepaste wijze gevierd worden. Daarbij maken we graag gebruik van de talenten van deelnemers: er wordt muziek gemaakt, gezongen, spelletjes gedaan of verhalen verteld, maar er is ook ruimte om rustig te lezen. De opzet van alle weken is hetzelfde: elke dag wandelingen van 20 km. (of korter) op onverharde paden. Gezond en lekker eten en veel vrijheid om je eigen programma te maken. Alles kan, maar niets hoeft. Er wordt overnacht in ruime slaapzalen. Het huishouden (koken, afwassen, schoonmaken) wordt gezamenlijk gedaan. De maximale groepsgrootte is 25.

KERSTWEEK WIJLRE

Zuid-Limburg 23 - 28 dec

Op het feest van het (winter)licht en tussen de langste nachten, zoeken we de pelgrimspaden en kerkepaden van Zuid-Limburg. We bezoeken de beroemde kloosters van Benedictus in Vaals en Gerardus in Wittem. Tijdens de wandeling worden de kroegen naast de kerk ook bezocht. Hoogtepunt is letterlijk het Drielandpunt met de traditionele Glühwein. En de vlaai van Valkenburg wordt ook niet versmaad, na een dag zig-zaggen op holle wegen.

OUD/NIEUWWEK WIJLRE

Zuid-Limburg 28 dec 2004 - 2 jan 2005

Voor de 14e keer viert Nemo Oud & Nieuw in Wijlre; een gouden formule, door de prachtige wandelingen en de gezelligheid van lange avonden. Nog steeds vinden we onbekende paden in het mooiste en sfeervolste wandelgebied van Nederland. Voor de liefhebbers bezoeken we het enige Gregoriaanse klooster van Nederland (abdij Benedictusberg) en het pelgrimsoord in het Gerardusklooster in Wittem.

WIJLRE ligt aan de Geul, tussen Valkenburg en Gulpen, in het mooiste wandelgebied van Limburg. De kampeerboerderij het Leienhoes ligt aan de zuidelijke rand van het dorp. Vanaf hier loop je zo de heuvels in. Er zijn 2 grote dagruimten en 3 ruime slaapzalen. We lopen routes langs Geul, Gulp en Eyserbeek, door bossen en over holle wegen. De streek wemelt van de kastelen, hoeven, kerken, kloosters en wegekruizen. Maar ook het Limburgse bier is famous. Voor elk wat wils dus. REISSOM WIJLRE: inclusief 5 overnachtingen, begeleiding, routekaartjes, maaltijden en het gebruik van de bus ter plaatse; exclusief vervoer heen/weer en drank: ledenprijs € 180,-. Deze prijzen gelden ook als je korter komt. Met de Nemobus vanuit A'dam: (retour € 28,-). Als je met de trein komt, halen we je op in Schin op Geul (Wijlre).

OPGEVEN: Alleen via invulformulier. Opgave geldt na betaling van de reissom.

Deelnemers ontvangen een programma met gedetailleerde informatie.

ANNULEREN (zonder ann.verz.): Kost je tot 1 week voor de reis 100% van de reissom;

tussen 1 en 2 weken voor de reis 75%; tussen 2 en 4 weken voor de reis 50%.

Begeleiding: Mathilde Andriessen

OUD/NIEUW WEEK IN MONSCHAU

Eifel / Hoge Venen 28 dec 2004 – 2 jan 2005

De eerste oud/nieuw week van Nemo in het buitenland! We verblijven in de Nassenhof in Mützenich, vlak bij Monschau in de Duitse Eifel, op korte loopafstand van de Belgische Ardennen. Monschau is een van de bekendere toeristenoorden, en in dit geval terecht. Het is een zeer mooi bewaard stadje in een overweldigend mooie omgeving van louter beschermde natuurgebieden. Aan de ene kant liggen de Hoge Venen in België en aan de andere kant de enorme bossen van het Staatsforst. Daar tussenin de diepe rivierdalen, o.a. van de Rur.

Monschau, waar we regelmatig zullen komen, ligt op bijzonder schilderachtige wijze in zo'n dal en heeft erg veel bezienswaardigheden, musea en Kneipen. Vooral de Hoge Venen kunnen erg nat zijn, dus stevige en hoge wandelschoenen meenemen! De ruimte waar we overnachten ligt in het dorpje Mützenich, tussen Monschau en de Belgische grens. Het betreft een dubbelhuis met vijf slaapkamers en –zaaltjes en voldoende sanitair. Verder is er een groepsruimte en een terras met kampvuurplaats.

Vervolg Oud/Nieuweek Monschau

Programma: 28 december: reis naar Monschau (vertrek Nemobus –met beperkte aantal plaatsen- om 9 uur van NS Amsterdam Amstel), korte wandeling in de omgeving. 29 december: verkenning van de omgeving; wandeling naar Monschau en door de rivierdalen. 30 december: wandeling door de Hoge Venen in België. 31 december: via Monschau naar het Staatsforst. Het is ook mogelijk om alleen het stadje te bekijken. Viering Oudjaar met olieballen en kampvuur. 1 januari: een rustige wandeling door het zg. Heckenland, met zijn bijzondere heggen (Hecken) die als erfafscheidingen dienen. 2 januari: inpakken, opruimen en schoonmaken. Een wat kortere wandeling in de omgeving en daarna vertrek naar Nederland. Onderweg kunnen we nog gezamenlijk wat eten in een restaurant.

Ledenprijs: € 210. Inclusief: alle overnachtingen, alle maaltijden in het huis, begeleiding, routekaartjes.

Exclusief: lunchpakket 1e dag, drank, (aantekenen op lijst en later afrekenen), entrees, consumpties, vervoer, reisverzekering, (eventuele) annuleringsverzekering, maaltijd laatste dag.

Kosten annulering (zonder verzekering): tot 1 week voor vertrek 100% van de reissom, 1-2 weken voor vertrek 50%.

Meenemen: slaapzak of dekens, lakenzak of lakens, stevige wandelschoenen, regenkleding, zaklantaarn, lunchpakket eerste dag. Eventueel: oordoppen, kompas.

Begeleiding: Laura Foederer en Vincent Rottier

INDIVIDUELE WANDELARRANGEMENTEN WANDELLEN IN GRENSGEBIEDEN

Grensgebied Brabant en België

Rondom Chaam zijn veel oude bossen, maar ook landgoederen, zoals Valkenberg en Hondsdonk. Hiertussen ligt het beekdal van de Chaamse beken, die deel uitmaken van het stroomgebied van de Mark.

Overnachten in eeuwenoud verbouwd Brabants boerderijtje bij Chaam, aan een doodlopend weggetje. Minimaal 2 overnachtingen.

Wandelen door de bosrijke Baronie van Breda. en door België. Deels over LAW het Grenslandpad, over de Strijbeeksche Heide en door de Chaamse bossen.

Grensgebied Winterswijk en Duitsland

Bredevoort Boekenstad met elke 3e zaterdag van de maand een boekenmarkt, verder veel (antiquarische) boekenwinkeltjes met miljoenen boeken voor elke verzamelaar of hobbyist. Ook vele galerieën en exposities. Geboorteplaats van Hendrikje Stoffels.

Overnachten op een boerenhoeve in de buurtschap Miste. Warme maaltijd in eetcafé in Miste, in Winterswijk of in Bredevoort. De Achterhoek rond Winterswijk is één van de mooiste wandelgebieden van Nederland. Een karakteristiek coulissenlandschap met prachtige bossen en kabbelende beekjes. De wandelroutes lopen over delen van het Scholtenpad, het Noaberpad en via Bredevoort, het bekende boekenstadje. Wandelen van Winterswijk via Bredevoort naar Aalten.

Grensgebied Noord-Oost Twente en Duitsland

Het Springendal is een groot natuurgebied van 335 ha. Het bosrijke gebied strekt zich uit rondom enkele schilderachtige kwelvijvers die via kleine watervalletjes, de smalle beken die het gebied doorsnijden voeden evenals een groepje vakwerkboerderijen van water voorzien, zoals het zeer mooie erve Hazelbekke.

Overnachten in pension in een voormalig café bij de grens. Maaltijden in de Molen van Bels of in Mander. Wandelen in het heuvelachtige agrarische cultuurlandschap met vele grafheuvels. De routes lopen deels over het Twentepad en LAW het Noaberpad, langs de Mosbeek met de watermolens van Bels en Frans, de graancirkels van Mander en door het natuureservaat Springendal.

Grensgebied Midden Limburg en Duitsland

Wandelen door bossen en het Nationaal Park "De Meinweg" en het stroomdal van de Roer, wat onbewoond is, omdat de Roer een wisselende en soms heel hoge waterafvoer heeft. Op het hoogste punt in Sint Odiliënberg staat een Romaanse kerk. deze abdijkerk waarvan de oudste delen uit de 11e eeuw stammen, staat op het restant van een rivierterras aan de Roer.

Overnachten in een herberg in Odiliënberg. Wandelen langs de sterk meanderende Roer. Bergen, bossen en heide langs de Duitse grens. Deels over LAW het Pieterpad en het Maas Swalm Nettepad.

INDIVIDUELE WANDELARRANGEMENTEN

WANDELLEN IN GRENSGEBIEDEN

Ledenprijs inclusief volpension (met lunchpakket), wandelroutes en informatie, ook van bus- en treintijden. exclusief vervoer, eventuele huur van fietsen, kano's etc.. 1 overnachting / 2 wandeldagen: € 52,-
2 overnachtingen / 3 wandeldagen: € 94,- * 3 overnachtingen / 4 wandeldagen : € 136,-
Niet overal is volpension, dan eet je in een restaurant in de buurt en is de reissom € 10,- p.p. perdag minder.
Annuleringskosten: annuleren tot 1 week tevoren 100% van de reissom. Nemo kan een annuleringsverzekering afsluiten.
Wandelen is maatwerk: De meerdaagse wandeltochten kunnen in overleg worden aangepast aan de wensen van de wandelaars, afhankelijk van het aantal dagen, gewenste kilometers, soort landschap, verhard/onverhard etc.

Grensgebied Zuid Oost Groningen - Duitsland

Gastvrij onthaal door de molenaar en zijn vrouw, die daar tevens een theehuis heeft. Maar dat is 's winters niet open. De Korenbloem is de grootste molen van Groningen en is het middelpunt van het dorpje Vriescheloo. In de molen zijn ook artikelen uit de streek te koop zoals meel en honing. Slapen in de oude molenaarswoning, onder de wieken van de molen.

Overnachten in de voormalige molenaarswoning van molen de Korenbloem, een koren- en pelmolen in Vriescheloo. De wandelroutes lopen deels over LAW het Noaberpad. Wandelen in het Groningse landschap: veengebieden, vaarten, langs de Westerwoldsche Aa, Huis te Wedde, Vlagtwedde, kleinschalig boslandschap en oude vestingstadjes.

Grensgebied Brabant - België (Achelse Kluis)

(niet mogelijk in elk 4e weekend van de maand). Het kloosterleven en wandelen.. Op de grens van twee landen en twee werelden. Gasten kunnen wandelen, maar het is zeker ook de bedoeling dat ze meedoen met het koorgebed van de monniken en belangstelling tonen voor het kloosterleven. Daarom zijn de wandelingen iets korter, 13 en 15 km. Warm eten is om 12.30 uur, samen met de bewoners van het klooster. Avondbroodmaaltijd is om 18.00 uur. Vegetarisch eten. In stilte! Er is een Galerie/Religiewinkel, een herberg en een supermarkt.

Overnachten in St. Benedictusabdij de Achelse Kluis. Wandelen in België langs de Warmbeek over de Binnenheide en de Beverbeekse heide; door het natuurreservaat de Groote heide naar Soerendonk, en aan de Nederlandse kant door het Leenderbos.

De Kop van Overijssel bij Steenwijk.

Dit bedrijfje in de Pol is inspirerend, met kaarsenrecycling, biologische moestuin en kippen. Kaarsrestanten uit het hele land worden verwerkt tot creatieve kaarsen voor binnen en buiten. Dit scheelt afval en nieuwe grondstoffen. Een deel wordt gebruikt voor goede doelen t.w. Unicef en Droomhuisjes voor Jucu te Roemenië. Uitsluitend vegetarisch/biologische maaltijden en groenten uit eigentuin.

Overnachting bij biologisch bedrijfje in De Pol bij Steenwijk. Prachtige, door de enthousiaste eigenaren ontwikkelde wandelroutes, deels over LAW Zevenwoudenpad, en over het Landgoed de Eese. Afwisselende wandelingen door het bosrijke gebied op de grens van Overijssel en Drente.

De Weerribben - Overijssel

Veel water, rietlanden, hooilanden en moerasbossen. De pensionhouder is ook rietsnijder en wil in maart/april wel met U in een punter de rietlanden in en een rondwandeling maken op een eilandje

Overnachten in wandelpension van een rietsnijder midden in het Nationaal Park de Weerribben. Wandelroutes deels over het LAW Zuiderzeepad. Via Blokzijl naar Vollenhove of Giethoorn. Mee-eten met de Hollandse pot. Ook fietsen of kano's te huur.

De Lopikerwaard - Zuid-Holland

Eten in de tuin of de serre, met uitzicht over water en weilanden. Een aanrader is om op een extra dag de onverharde Wierickeroute te lopen, langs het riviertje de Wiericke.

Overnachten in Ruige Weide op een zeer idyllische plek. Twee dagen wandelen in en rond de Lopikerwaard. De mooiste paden van het Groene Hart, o.a. de Tiendweg bij Gouda. Wandelen van Gouda NS, via Oudewater, beroemd om z'n heksenweegschaal, en Linschoten (langs de Linschoten) naar Montfoort of IJsselstein.

Gelders Rivierenlandschap bij de Duitse grens

De Millingerwaard is een 700 hectare groot natuur ontwikkelingsgebied. langs de zuidoever van de Waal. Zandige rivierduinen met natuurlijk grasland, oude rivierstrangen en ontkleïngen met moeras en ooibos wisselen elkaar af. Door kleiwinning wordt een oud patroon van geulen, zandruggen en eilanden teruggegeven aan de "oude" natuur. Met Poolse Koniks paarden en schotse Galloway runderen. Struinen toegestaan!

Overnachten in een riant verbouwde boerderij aan de rand van Millingen aan de Rijn en de Millingerwaard. Warm eten in de buurt. Je wandelt door een imposant rivierenlandschap. Langs de Rijn met grote Rijnaken. Wandelroutes door de Millingerwaard, de Gelderse Poort en deels over LAW het Pieterpad en het Streekpad Nijmegen.

NEMOLAND

PRIJZEN

Nemoland is geen openbare camping of pension, maar een accommodatie voor Nemoleden.

Logies per nacht:

in de prijs is een toeslag berekend voor het gebruik van de gemeenschappelijke ruimten, voorzieningen en service van de beheerder. Ook is een toeslag berekend voor de Nemo-lobby tegen de open-mijnbouw in het gebied.

2/3 persoons kamers: € 10,- p.p.

slaapzolder: € 8,- p.p.

2/3 persoons caravans: € 18,- per caravan

blokhut € 30,-

groepsaccommodatie met keuken, huiskamer en
slaapzolder: vraag prijsopgave

* schoonmaakkosten: € 5,-

* auto parkeren € 1,50 per nacht

* informatiemap met wandelroutes: € 5,-

* boekingskosten bij vooraf reserveren: € 5,-

* wandelkaart omgeving: € 2,50

* toeslag gebruik kookfaciliteiten voor maaltijden:
€ 1,50 per dag

* warme douche: € -,75

* huur lakens/handdoek/dekens: € 5,-

* kinderen t/m 2 jaar gratis, 3-6 jaar 40% korting,
7 t/m 12 jaar 20% korting.

* warme maaltijd: v.a. € 7,- / 30 zloty's

* gebruik wasmachine incl. wasmiddel € 4,-

* lidmaatschap Nemo (verplicht):

volledig € 11,50 - reislidmaatschap € 5,-

* begeleide Nemo-wandeling: € 3,-

* excursies, workshops, paardrijden: zie prijslijst in
Nemoland

Verkrijgbaar in café: wandelkaarten, wandelroutes,
Gidsen en Nemo-vervoer naar station Stara Kamienica
Jelenia Góra tegen vaste tarieven.

Er kan in euro's en zloty's betaald worden, via een
machtiging en vooraf per giro.

Alle prijzen zijn onder voorbehoud.

Nemo kan treintickets en bustickets voor heen/terugreis
regelen.

HERFST EN WINTER IN NEMOLAND

Op eigen gelegenheid

Voor het eerst is Nemoland de hele winter open voor gasten! Wandelroutes en overnachtingen op maat; zelfverzorging of vol pension, alleen of met een groep. Er zijn vele mogelijkheden: dagtochten, excursies en 2 tot meerdaagse dagen wandelen. De bergen in, de boer op, of beiden. Start- en eindpunt is Nemoland in Polen. De arrangementen kunnen gecombineerd, verlengd/verkort worden en aangepast worden aan al uw wensen. Aanvullende voorzieningen (taxi, gidsen) zijn altijd mogelijk. Alle uitgezette wandelingen hebben verschillende varianten voor beginners en geofende wandelaars.

Herfstweek 16 – 24 okt

Wandelen in de mooiste tijd van het jaar, de beroemde Poolse gouden herfst. Keuze uit een Cultuurreis o.l.v. Vincent Rottier (geheel verzorgd, met veel excursies) of op eigen gelegenheid. Eten bij boeren in de buurt.

Lenteweken 1 – 15 mei

In mei staat alles in bloei en is het gegarandeerd prachtig voorjaarsweer. Je kunt mee met de Nemobus of op eigen gelegenheid komen

Verzorgde arrangementen

4 daagse wandeltocht Lesna

Prachtige wandeltocht rondom het meer van Lesna. Kasteel Czocha en meerdere kasteelruïnes in de buurt. Overnachtingen in prachtige verbouwde boerderij in Swiecie. 2 persoons kamers, eigenaar spreekt Engels. Prijs € 145 inclusief: 3x overnachtingen, 4 dagen vol pension, kaarten, bagagevervoer

3 daagse wandeltocht Janice

Wandelen door het beroemde kastelenpark Janowice Wielkie. Lopen naar het Nemohuis door het dal van de Bóbr. Overnachten en alle maaltijden in een prachtig verbouwde boerderij aan de Bóbr. 2 persoons kamers. Janowice Wielkie is een prachtig natuurgebied met veel oude paleizen en kastelen. Prijs € 105 inclusief: 2x overnachtingen, 3 dagen vol pension en wandelroutes
Exclusief vervoer, consumpties onderweg.

Werkvakanties.

Een combinatie van vakantie en werken in en rond Nemoland. De werkvakantie duurt een week. De gasten verblijven op basis van zelfvoorziening. Er wordt gemiddeld 20 uur per week gewerkt. Het werk hangt af van je interesse en je deskundigheid en wat er in die bepaalde periode te doen is. Zoals werken in de bouw, in de moestuin, in de natuur (snoeien en maaien), helpen op de boerderij in het dorp, schilderen en wat er zich verder voordoet. Voor een werkvakantie betaal je € 12 pp per week. Reiskosten en maaltijden betaal je zelf.

ANTWOORDFORMULIER

terugsturen/faxen/mailen naar Nemo

Westerpark 2 - 1013 RR Amsterdam - tel/fax 020-6817013 - email polen@pz.nl

Voornaam/achternaam

Adres

tel

tel werk

mobiel

postcode/plaats

email

NEMOLAND POLEN

Ik wil komen in de periode.....

- op eigen gelegenheid een individueel arrangement Cultuurreis 16-24 okt.
 werkvakantie
 ik kom met eigen vervoer; Nemo-vervoer; openbaar vervoer
 in een caravan; in de blokhut; in een kamer, op een slaatzolder, groepsaccommodatie
 ik wil als vrijwilliger komen in de periode van

- Ik wil financieel participeren: donateur worden. obligatiehouder worden
 participant worden door aankoop van certificaten de aankoop van een blokhut

JA IK WIL WEL ALS VRIJWILLIGER IETS DOEN VOOR NEMO: BIJVOORBEELD

- als wandelbegeleider voor zondag- en/of zaterdagwandelingen
 als chauffeur voor de busjes (op zaterdag en/of zondag)
 als assistent of adviseur voor DTP, Internet en database-toepassingen op de computer
 als troubleshooter/vraagbaak voor hardware/softwareproblemen op de computer
 als hulp bij mailings op kantoor
 als vrijwilliger of klusser voor Nemoland in Polen
 ik heb materialen voor Nemoland in Polen: ...
 mijn specialiteit/voorkeur is...

OPGAVE VOOR DAGWANDELINGEN:

- dagwandeling: d.d.

OPGAVE VOOR WEEKENDS/WEKEN

- Herfstweekend Schiermonnikoog 8 - 10 oktober
 Cultuur/wandelreis Polen 9 dagen 16 - 24 oktober
 Kerstweek Wijlre 23 - 28 december
 Oud/Nieuwweek Wijlre 28 dec - 2 januari 2005
 Oud/Nieuwweek Duitsland Eifel! 28 dec - 2 januari 2005
 Achterhoek (Bredevoort, Winterswijk) 19 - 20 maart
 Ootmarsum Twente 26 - 28 maart
 Hemelvaartweekend St. Geertruid Zd. Limburg 20 - 23 mei
 Pinksterweekend St. Geertruid Zd. Limburg 28 - 31 mei
 Zomerweekend Ameland 10 - 12 juni

JA, IK WORD (WEER) LID VAN DE VERENIGING NEMO

voor € 11,50 per jaar, vanaf het tijdstip van betaling.

persoonsgegevens worden zonder toestemming niet uitgewisseld

- ik machtig Nemo éénmalig € 11,50 van mijn rekening af te schrijven. (vul naam/gironr. en handtekening in)
 stuur mij een giro-acceptkaart

OPGAVE / RESERVERING

Ik heb hierboven ingevuld voor welke reis ik me opgeef

- ik wens een annuleringsverzekering (5% vd reissom)
 ik kom met eigen vervoer ik wil graag mee met de Nemobus
 ik machtig hierbij Nemo om éénmalig de totale reissom van mijn gironummer af te schrijven
 Stuur mij een giro-acceptkaart

naam

gironummer

handtekening

NEMO REISVOORWAARDEN

De wandelreizen en arrangementen van Nemo zijn verenigingsactiviteiten voor leden, zonder winstoogmerk en volgens de doelstelling van de vereniging. De reisactiviteiten worden in opdracht van de vereniging uitgevoerd door Stichting Nemo. *Aanmelding en betaling.* De reisovereenkomst is gesloten wanneer Nemo je aanmelding heeft ontvangen, waarmee je verplicht de reissom binnen de gestelde termijn te betalen. Je ontvangt een factuur voor de betaling van de reissom, eventueel verhoogd met het Nemo-lidmaatschap en boekingskosten. De reissom dient binnen 1 week na ontvangst van de factuur te worden voldaan. *Annulering.* Annulering kan zowel telefonisch als schriftelijk geschieden. De annuleringskosten zijn: tot 42 dagen voor aankomst op de (eerste) accommodatie: 15% van de reissom; van 42 t/m 21 dagen voor aankomst: 30% van de reissom; van 20 t/m 8 dagen voor aankomst: 70%; van 7 dagen tot de dag van aankomst: de totale reissom. Indien de reiziger geen of gedeeltelijk geen gebruik maakt van de gereserveerde en bij de reissom inbegrepen diensten en voorzieningen, wordt geen restitutie verleend.

Annulering. Annulering kan zowel telefonisch als schriftelijk geschieden. De annuleringskosten zijn: tot 42 dagen voor aankomst op de (eerste) accommodatie: 15% van de reissom; van 42 t/m 21 dagen voor aankomst: 30% van de reissom; van 20 t/m 8 dagen voor aankomst: 70%; van 7 dagen tot de dag van aankomst: de totale reissom. Indien de reiziger geen of gedeeltelijk geen gebruik maakt van de gereserveerde en bij de reissom inbegrepen diensten en voorzieningen, wordt geen restitutie verleend.

Verzekeringen. Voor de reizen naar Polen stelt Nemo een reisverzekering verplicht. Een annuleringsverzekering wordt aanbevolen en kan bij Nemo afgesloten worden.

Aansprakelijkheid van de reisorganisator. Nemo is niet aansprakelijk voor door reizigers of derden geleden schade of letsel, door wie dan ook of door welke oorzaak dan ook, tenzij er sprake is van grove nalatigheid van zijn kant. In dat geval bedraagt zijn aansprakelijkheid ten hoogste eenmaal de reissom. Voor haar leden heeft Nemo een aansprakelijkheids- en ongevallenverzekering afgesloten.

Verantwoordelijkheid van de reiziger. De reiziger is verplicht zich zo te gedragen dat hij/zij de goede voortgang van de reis en het verblijf niet in gevaar brengt, en zich daarbij houdt aan de geldende wet- en regelgeving. De reiziger verplicht zich alle schade te vergoeden waarvoor hij/zij aansprakelijk is.

Verantwoordelijkheid van de reisorganisator. De reisorganisator, de begeleider en de beheerder zijn verantwoordelijk voor de goede en veilige voortgang van de verenigingsactiviteiten en het voorkomen van schade en overlast aan de leden, de vereniging en de gebruikte voorzieningen. Dit houdt de bevoegdheid van de staf en/of de begeleider en/of beheerder van Nemo in, om verenigingsleden deelname aan verenigingsactiviteiten te ontzeggen, op basis van een gemotiveerd besluit en volgens de beginselen van billijkheid en redelijkheid. Schorsing van leden vindt plaats conform de verenigingsstatuten.

Voor *klachten* kan men contact opnemen met het bestuur, p/a Nemobestuur, Westerpark 2. 1013 RR Amsterdam.

Algemeen. Aan het reisaanbod van Nemo in folders en de reiskrant kan geen rechten ontleend worden. Voor situaties waarin deze reisvoorwaarden niet voorzien, gelden de algemene reisvoorwaarden van de ANVR.